

gazete duvar

kitaP.

SAYI: 11

AŞYA *Arif Nihat*
BEYATLI *Fatiya Kemal*
ÇAĞLAR *Behçet Kemal*
ÇAMLIBEL *Faruk Nafiz*
ERSOY *Mehmet Akif*
KAMU *Kemalettin Kâmi*
ORHON *Orhan Seyfi*
ORTAÇ *Pusuf Siya*
TANPINAR *Ahmet Hamdi*
YURDAKUL *Mehmet Emin*

Prof. Dr. Kayıhan Pala: Şehir hastanelerinin yapımı derhal durdurulmalı!

Yara Bende: Babanın oğula mirası

Rüyaları ayarlama enstitüsü: İskender Savaşır'ın ardından...

**Modern Türkçe
şiirin milletvekili
olmuş şairleri**

Rüyaları ayarlama enstitüsü: İskender Savaşır'ın ardından

6

**Modern Türkçe şiirin
milletvekili olmuş şairleri**
Enver Topaloğlu

12

Zaman neden aynı akmaz?

Melis Solakoğlu

17

Stranger Things kitap oluyor!

24

**Ziraat Bankası'nın yeni müzelerinde ne
göreceğiz?** Cem Erciyes

10

**Yara Bende: Babanın oğula
mirası**
Soner Sert

14

Şehir hastanelerinin yapımı derhal

durdurulmalı! Nergis Demirkaya

18

Dergi her zaman bir 'seçim' anlamına gelir

Soner Sert

27

Çok Satanlar - Yeni Çıkan Kitaplar

Yayın Sahibi

AND Gazetecilik ve Yayıncılık,
San. ve Tic. A.Ş. adına
Vedat Zencir

Genel Yayın Yönetmeni

Ali Duran Topuz

**İcra Kurulu Başkanı ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Ömer Araz

Yazı İşleri Müdürü

Cennet Sepetci / Anıl Mert Özsoy

Kapak Tasarım

Ersan Uğur Gör

Katkıda Bulunanlar

Soner Sert, Nergis Demirkaya, Melis
Solakoğlu, Enver Topaloğlu, Cem
Erciyes, Tuğçe Isıyel

Yönetim Yeri:

Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad.
Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234
Sarıyer/İstanbul
Santral (212) 3463601, Faks (212)
3463635
e-mail: info@gazeteduvar.com.tr
Duvar Kitap'ta yayımlanan yazı,
haber ve fotoğrafların her türlü telif
hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık
Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin
alınmadan, kaynak gösterilmeden ve
link verilmeden iktibas edilemez.

Merhaba,

Kanser hastası olan şair, yayıncı ve psiko-
terapist İskender Savaşır yaşamını yitirdi.
Türkiye yayıncılık hayatına yaptığı katkıları
önemli bir yer tutan Savaşır'ı öğrencisi
Tuğçe Isıyel kaleme aldı.

Seçimlere günler kala 'şair'lik tartışmaları
gündem oldu. Enver Topaloğlu, bir dönem
milletvekili yapan şairleri inceledi. Şairler
halkın temsilcisi miydi?

Abdullah Ataşçı'nın son kitabı Yara Bende,
Everest Yayınları etiketiyle okuyucu ile bu-
luşturdu. Soner Sert, Ataşçı'nın 'sorunlu' bölge-
sini inceledi.

Marc Wittmann'ın kaleme aldığı Hissedilen
Zaman Metis Yayınları tarafından yayımlan-
dı. Melis Solakoğlu, zamanın insan zih-
nindeki yolculuğuna ele aldı: Zaman neden
aynı akmaz?

Şehir hastanelerinin gündemi bir hayli
meşgul ettiği şu günlerde Prof. Dr. Kayıhan
Pala, şehir hastanelerinin ekonomik boyut-
larını kaleme aldı. Prof. Dr. Pala, birçok aka-
demisyen ve uzmanın katkıda bulunduğu
çalışmasını Nergis Demirkaya'ya anlattı.

Soner Sert, Duvar dergisi editörü Ali
Çakmak ile dergicilik mefhumunu
konuştu.

Netflix'in izlenme rekorları kıran dizil-
erinden Stranger Things, bu kez ki-
tap formatıyla sevenlerinin karşısına
çıkıyor. Bilim kurgu takipçilerini heyecan-
landıracak olan kitap Eylül'de raflar-
da olacak.

Marifet iltifata tabidir...

İyi okumalar!

Anıl Mert Özsoy

Rüyaları ayarlama enstitüsü: İskender Savaşır'ın ardından

Bir gün yaptığı rüya çalışmalarından bahsediyordu. Ona “rüyaları ayarlama enstitüsü kursanız ya” demiştim. İskender’ce bir kahkaha patlatmıştı. Halbuki ben çok ciddiydim. Yapsa, o yapardı. Şimdi belki gittiği yerde yapar. Duracak değil ya, İskender hoca bu!

Tuğçe Isıyel tugceisiyel@gmail.com

Onunla ne zaman tanıştım hatırlamıyorum. Üniversitede olmalıydım ya da çiçeği burnunda bir mezun.

Bazı tanışmalar öyledir. Öncesiz ve sonrasız.

Sanki hep tanıyormuşsunuz da tarih düşmek gereksiz bir ayrıntıymış gibi...

Ama zihnim şu an rahat bırakmıyor beni. Ne zaman tanışmıştım?

Bir kongrede olmalı ya da bir eğitim toplantısında.

Hatırladığım çok net bir şey var ki rüyalarından bahsediyordu.

Edebiyattan giriyordu, felsefeden çıkıyordu, psi-

kanalizin patikalarında ilerliyordu, sonra biraz mitoloji, biraz tarih, ahh tabii ki klasik müzik... Bir yudum kahve, bir yudum kola...

Şaşırıp kalmıştım. “Deli! herhalde”, demiştim.

Ne çok şey biliyor. Ne kadar içeriden, ne kadar yaşayarak, hissederek anlatıyor.

Zihnimin şimşek hızıyla harekete geçtiğini hatırlıyorum.

Anlattığı onlarca şey üzerinden, çağrışımlarımın coşmasını hatırlıyorum. Kalakalmıştım.

Sonra aradan yıllar geçti.

Ben de hayatın beni gıdıkladığı zamanlardan geçtim. Gerçi hayatın gıdıklaması hiç bitmez ya!

Ve kendimi çok kıymetli İskender Savaşır'la aynı çatı altında çalışırken buldum.

Onunla seanslarımızın aynı günlere denk gelmesi demek, mutfakta taze demlenmiş kahve bulmak demektir, seans aralarında şansım varsa sohbet etmek, son okuduğumuz kitaplardan bahsetmektir.

Kendisi psikoterapist kimliğinin yanı sıra önemli bir hocaydı da. Şimdiye kadar yüzlerce seminer, eğitim vermiş, birçok proje gerçekleştirmiş, çok kişiye yaşama dair, öğrenmeye, okumaya, bilmeye dair ilham vermişti.

Psikoterapiye, psikanalize karşı eleştirel duruşu bilginin tapu ve tabularından bizi uzak tutmaya yetiyordu.

Sözüm ona akademisyenlerden oldukça farklıydı.

Bir kere öğrencileriyle ilişki kurardı.

İşte bu ilişki kurma meselesi bilgiyle değil bilgelikle ilgili bir şeydir. Ve gerisi lafügüzaftır.

Siz dinledikçe o anlatırdı. Siz anlattıkça da dinlerdi.

Üstten bir dil değildi onunkisi.

Anlatmaya bu denli meraklı olması kendisini gösterme çabasından değil, paylaşma ve hem kendisinde hem de sizde olan merakı çoğaltma arzusundandı.

Ona göre bir psikoterapist hiçbir zaman maddi ve manevi geçiminin tamamını psikoterapiden sağlamamalıydı. Mutlaka beslenebileceğimiz başka yan dallar olmalıydı. İskender Savaşır'ın edebiyattan, müzikten, tarihten, dilbilimden beslenen düşünsel dünyası hem seminerlerini hem de psikoterapist kimliğini epey zengin kılıyordu.

Bize de bundan yararlanmak düşüyordu.

Kendisi aynı zamanda dilbilimciydi ama bence bir dil cambazıydı. Etimolojiye oldukça hakimdi. Hiç sıkılmadan saatlerce kelimelerin kökeninde dolaşabilirdiniz onunla. Zihninizdeki kilitli kapıları, duvarları yıkar; sayısız pencereler açardı. Zihniniz, ruhunuz havalanırdı.

“Kelimelerin Ana Yurdu ve Tarihi” isimli pek kıymetli kitabında birçoğumuzu dille tanıştırmıştı;

“Dilin, onu kullananların (söyleyenlerin, yazanların, okuyanların, çözenlerin) dışında bir gerçekliği yoktur. Yine de kullananlar ölür, kelimeler kalır. Şu fani dünyada, hayatımızdan bazı izler barındırabilecek şeyler içinde en kalıcı olanıdır dil. Üstelik hayatımızdan hangi izleri barındırabileceğine dair bir söz hakkımız da olamaz.”

Son yıllarda bu topraklarda yaşayan herkes gibi onlar da gün yüzü görmemişlerdi.

Sevgili eşi, Prof. İftar Gözaydın'ın 94 gün hukuksuzca tutuklu kalmasıyla İskender Savaşır, her hafta İzmir'e eşini ziyarete gitmişti.

Hayatını alan kanser hastalığının nüveleri de belli ki ilk o zamanlar atıldı.

Bir gün yaptığı rüya çalışmalarından bahsediyordu.

Ona “rüyaları ayarlama enstitüsü kursanız ya” demiştim. İskender'ce bir kahkaha patlatmıştı. Halbuki ben çok ciddiydim. Yapsa, o yapardı.

Şimdi belki gittiği yerde yapar. Duracak değil ya, İskender Hoca bu!

Başta çok sevgili eşi İftar Gözaydın'a, dostlarına, öğrencilerine ve tüm meslek camiamıza baş sağlığı ve sabır diliyorum.

İyi ki kesişmiş yollarımız.

İSKENDER SAVAŞIR KİMDİR?

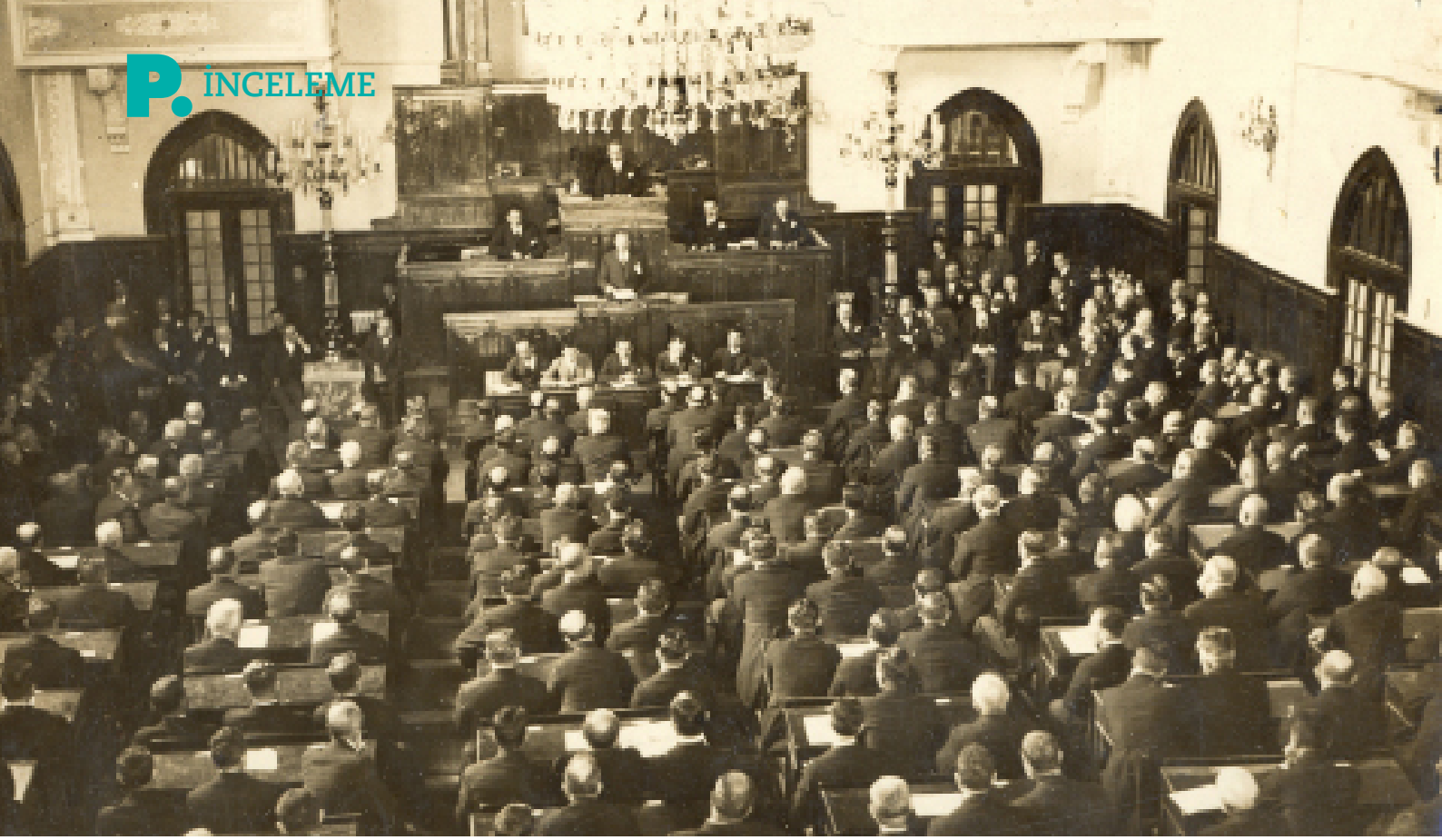
1955 Ankara doğumlu. Hacettepe ve California Üniversitesi'nde psikoloji, Kansas Üniversitesi'nde dilbilim eğitimi gördü. İlk şiirleri 1978 yılında Oluşum ve Türkiye Yazıları dergilerinde yayımlandı. Daha sonra yayın yönetiminde de yer aldığı Toplum ve Bilim, Zemin, Defter ve McWorld dergilerinde yazı ve şiirleri yayımlandı. Bilgisayar Ansiklopedisi ve Ero Cinsel Yaşam Ansiklopedisi'nin yayın yönetmenliğini, Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi'nin yayın koordinatörlüğünü yaptı. İmago ve İçgörü psikoterapi merkezlerinde psikoterapist ve eğitimci olarak çalıştı.

2007-2011 yılları arasında Bilgi Üniversitesi'nin Psikoloji Bölümü kadrosuna “Psikolojiye Giriş” derslerini yeniden düzenlemek ve vermek üzere katıldı. 2011-2014 yılları arasında yine Bilgi Üniversitesi'nin bu kez Mimarlık Fakültesi'nde “Medeniyet Tarihi”, “Güzelliğin Tarihi” ve “Katedraler” üzerinde dersler verdi.

2012 itibarıyla bir sosyal sorumluluk ve yayın faaliyeti olarak başlayan Dalgın Sular projesi, halen içgörüyeye dayalı dinamik psikoterapi ile ifade biçimleri kazandırmaya yönelik sanat terapilerinin perspektiflerini kaynaştırmaya çalışan bir arayış olarak varlığını sürdürmektedir.

İskender Savaşır 2012'de Moira Psikolojik Danışmanlık ve Eğitim-Adapazarı'nın bünyesine katıldı.

İskender Savaşır'ın Masaldan Sonra (Cumartesi, 1992), Tutku 2000 (1995), Kelimelerin Ana Yurdu ve Tarihi (2000) ve Modernliğin Vicdanı (Kanat, 2007) adlı kitapları bulunuyor.

Modern Türkçe şiirin milletvekili olmuş şairleri

Cumhuriyetin kuruluş sürecinde, tek parti ve sonrasında Demokrat Parti döneminde birçok ünlü şair Meclis'te milletvekili olarak yer almıştır. Meclis'in tek parti ve Demokrat Parti döneminde gerçekten halkın temsilcilerinden oluşup oluşmadığı ve ünlü şairlerin de orada, halkın temsilcisi olarak, halkın sorunlarına çözüm için bulunup bulunmadıkları ayrı bir tartışma konusu. TBMM açıldıktan sonra milletvekilliği yapan ünlü şairler kimler olmuş onlara bakalım...

Enver Topaloğlu envertopaloglu@gmail.com

Doğrudan doğruya var olan sistemin değişmesinin gündemde olduğu bir seçim sürecindeyiz. 24 Haziran'da yapılacak milletvekili seçimine bilindiği gibi iki cephe ve bir de parti katılıyor. İttifaklar şeklinde oluşan cephelerin ve ittifakların dışında kalan partinin milletvekili aday listeleri belli. Şiiri eksen olarak listeleri taramamızda şiir kamuoyunun kabulünü sağlamış, tanıdık, bildik şair ismi göremedik, İki binli yıllardan sonra birçok siyasinin konuşmasında şiire de yer verdiklerine tanık olduk, oluyoruz. AK Parti'nin kuruluş sürecinden itibaren partinin

genel başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, konuşmalarında sık sık şiir okuduğu için hapis yattığı, mağdur olduğu vurgusu yapması, toplumu lehinde etkileyen bir faktör oldu. Diğer siyasilerin de konuşmalarında şiirlere bu nedenle yer verdiğini düşünüyoruz. Oysaki iki kez başbakan olmuş, ilk döneminde büyük bir kitle desteği sağlamış şair Bülent Ecevit kitlelerin önünde şiir okumamıştır. Şiirle şairliğiyle gündeme gelmemiştir. Oysa ecevit'in kitap olarak da yayımlanan şiirleri arasında şiir kamuoyunca beğenilmiş birçok şiiri bulunmaktadır. 1947'de Londra'dayken yazdığı ve Türk

Yunan dostluğunu dile getirdiği şiiri onlardan biridir. Söz konusu şiiri birlikte okuyalım istiyoruz:

sıla derdine düşünce anlarsın
yunanlıyla kardeş olduğunu
bir rum şarkısı duyunca gör
gurbet elde istanbul çocuğunu

türkçenin ferah gönlünce küfretmişiz
olmuşuz kanlı bıçaklı
yine de bir sevgidir içimizde
böyle barış günlerinde saklı

bir soyun kanı olmasın varsın
damarlarımızda akan kan
içimizde şu deli rüzgâr
bir havadan

bu yağmurla cömert
bu güneşle sıcak
gönlümüzden bahar dolusu kopan
iyilikler kucak kucak

bu sudan bu tattandır ikimizde de günah
bütün içkiler gibi zararı kadar leziz
bir iklimin meyvasından sızdırılmış
bir içkidir kötülüklerimiz

aramızda bir mavi büyü
bir sıcak deniz
kıyılarında birbirinden güzel
iki milletiz

bizimle dirilecek bir gün
ege'nin altın çağı
yanıp yarının ateşinden
eskinin ocağı

önce bir kahkaha çalınır kulağına
sonra rum şiveli türkçeler
o boğaz'dan söz eder
sen rakıyı hatırlarsın

yunanlıyla kardeş olduğunu
sıla derdine düşünce anlarsın

Şiir okuyan politikacı kervanına son olarak, bir televizyon programında ellinci yaşı için yazdığı şiiri okuyarak cumhurbaşkanı adayı Muharrem İnce de katıldı. Muharrem İnce'nin şimdiye kadar, şiir kamuoyu tarafından bilinen bir şair kimliği yok. Ancak İnce, belli ki zaman zaman

şiir yazıp çekmecesine atmakta. Okuduğu şiirin de oluşturduğu kanaat bu yönde. Öte yandan biraz araştırınca Muharrem İnce'nin aslında 2002'de TBMM'nin yayımladığı bir antolojide şiirleriyle yer aldığını öğrendik. Yine de belli ki onun bu yönü şimdiye kadar pek öne çıkmamış, bilinir olmamış. Muharrem İnce'nin şimdiye kadar siyasi nutuklarında şiir okuyan isimlerden farkı, kendi yazdığı şiiri katıldığı televizyon programında ezberinden ve tamamını okumuş olması.

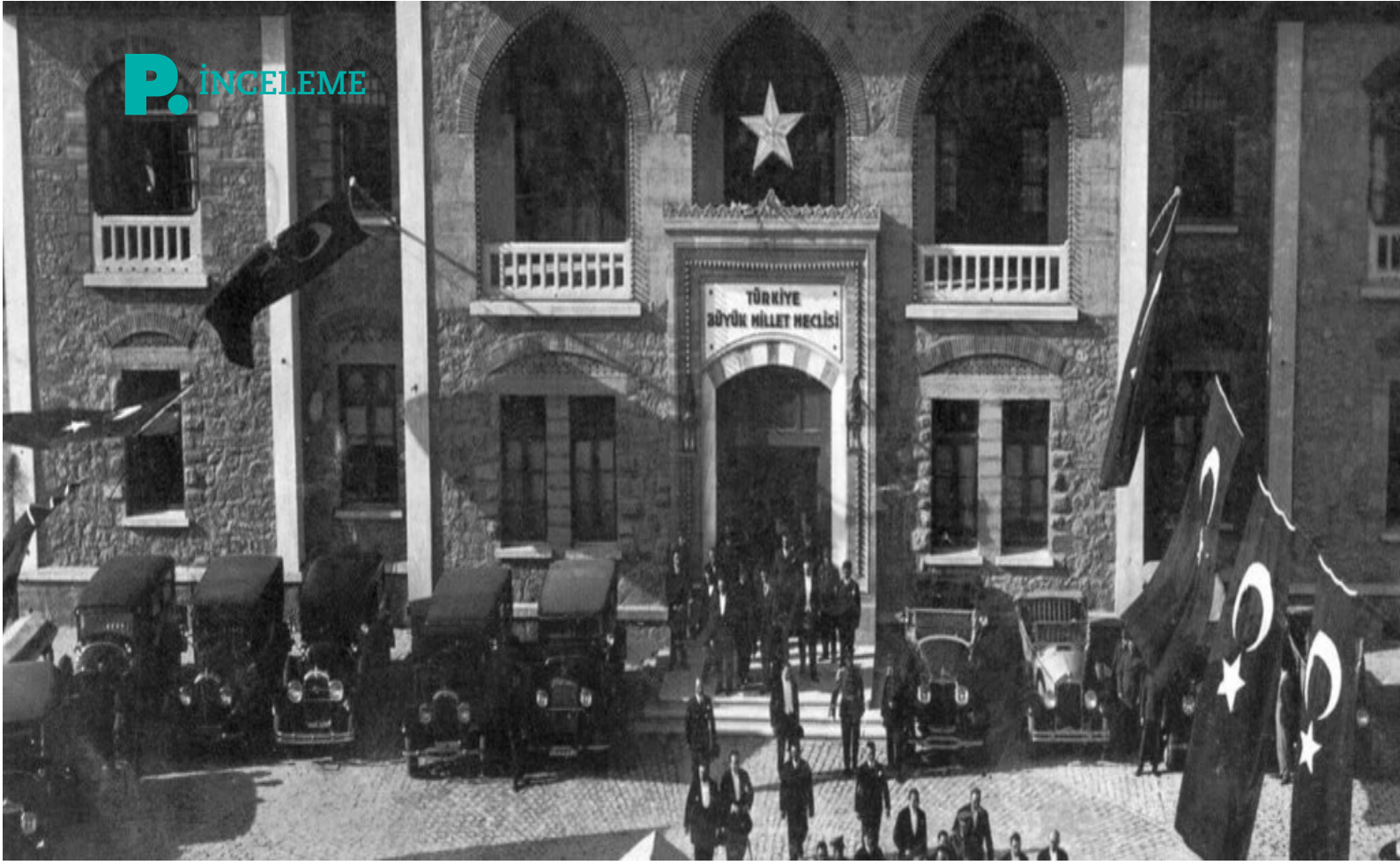
Cumhuriyetin kuruluş sürecinde, tek parti ve sonrasında Demokrat Parti döneminde birçok ünlü şair Meclis'te milletvekili olarak yer almıştır. Meclis'in tek parti ve Demokrat Parti döneminde gerçekten halkın temsilcilerinden oluşup oluşmadığı ve ünlü şairlerin de orada, halkın temsilcisi olarak, halkın sorunlarına çözüm için bulunup bulunmadıkları ayrı bir tartışma konusu. TBMM açıldıktan sonra milletvekilliği yapan ünlü şairler kimler olmuş onlara bakalım... Karışıklığa neden olmaması için isimleri alfabetik olarak sıraladık.

Arif Nihat Asya (7 Şubat 1904 – 5 Ocak 1975): Modern Türkçe şiir açısından önemsiz, ama resmi ideolojinin şiirde yansıtılması bakımından dikkat çeken bir isimdir. Onu modern Türkçe şiirde hamaset dozu hayli yüksek şiirlerin temsilcisi olarak tanımlamayabiliriz. Milli ve dini duyguların “vatan, millet, Sakarya” hamasetiyle yansıdığı şiirler yazmıştır. TBMM'de Demokrat Parti döneminde on dokuzuncu dönem İstanbul milletvekili olarak görev yapmıştır.

Yahya Kemal Beyatlı (2 Aralık 1884 – 1 Kasım 1958): Modern Türkçe şiirin cumhuriyetten sonraki “aruzcu şairi” olarak kalan birkaç isminden biri olmuştur. Diğerleri Ahmet Haşim ve Mehmet Akif Ersoy'dur. Beyatlı, sağlığında hiç kitap yayımlamamış bir şairdir. Cumhuriyetin kuruluş sürecinde 1923'te Urfa milletvekili olarak Meclis'e girmiştir. Bu arada Yahya Kemal Beyatlı'nın doğum adının Ahmed Ağâh olduğunu da kaydedelim.

Behçet Kemal Çağlar (23 Temmuz 1908 – 24 Ekim 1969): Faruk Nafiz Çamlıbel ile “Onuncu Yıl Marşı”nı yazan şair olarak da bilinir. TBMM'de yedi ve sekizinci dönem Erzincan milletvekili olarak yer almıştır. 15 Ocak 1949'da Şemsettin Günaltay'ın başbakanlığa atanmasının ardından Atatürk devrimlerinden ödün verildiği gerekçesiyle partisinden de milletvekilliğinden de istifa etmiştir.

Faruk Nafiz Çamlıbel (18 Mayıs 1898 – 8 Kasım 1973): “hecenin beş şairi”nden biridir ya da bir diğer adıyla “beş hececiler” olarak bilinen gruptaki şairlerdendir. TBMM’de sekiz, dokuz, on ve on birinci dönem İstanbul milletvekili olarak görev yapmıştır. Behçet Kemal Çağlar ile birlikte “Onuncu Yıl Marşı”nın sözlerini yazmıştır.

Mehmed Râgîf, daha sonraki adıyla Mehmet Akif Ersoy (20 Aralık 1873 – 27 Aralık 1936): İlk Meclis’te Burdur milletvekili olarak yer almıştır. Yaygın adıyla Mehmet Akif, modern Türkçe şiirde cumhuriyetten sonra da aruz vezni kullanmayı sürdürmüştür. Modern Türkçe şiirin hafızasındaki yerini daha çok İstiklal Marşı’nın şairi olarak sağlamıştır. Çünkü asıl şair kimliğini belirleyen Türkçede şiirin modernleşme sürecinde, Tanzimat sonrası dönemin şiir anlayışına bağlı kalması olmuştur. Onun için belki, erken ya da premodern dönem şiir anlayışına bağlı şair en uygun tanımlama olabilir.

Kemalettin Kâmi Kamu (15 Eylül 1901 – 6 Mart 1948): Adına yapılmış bir “gurbet şairi” tanımı vardır. Ancak ne şiirleri ne de başka bir özelliği bu sıfatın ona neden yakıştırıldığını yeteri kadar açıklamaktadır. Şiirlerini daha çok okul kitaplarında gördüğümüz şair altı, yedi ve sekizinci dönemde TBMM’ye girmiştir.

Orhan Seyfi Orhon (23 Ekim 1890 -22 Ağustos 1890): “Beş hececiler” şairlerdendir. Aynı zamanda

yayıncıdır. Akbaba ve Çınaraltı dergisini çıkarmıştır. Adı daha çok yayıncı olarak Çınaraltı dergisiyle özdeşleşmiştir. Meclis’te sekizinci dönemde Zonguldak ve on üçüncü dönemde İstanbul milletvekili olarak yer almıştır.

Yusuf Ziya Ortaç (23 Nisan 1895 – 11 Mart 1967): Meclis’e giren “beş hececiler” gruptaki şairlerdendir. Grubun üyelerinden Orhan Seyfi Orhon’la birlikte Akbaba dergisini çıkarmıştır. Sekizinci ve dokuzuncu dönem Ordu milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne girmiştir. “Beş hececiler”in diğer iki şairi Behiç Enis Koryürek ve Halit Fahri Ozansoy’dur. Behiç Enis Koryürek de 1946 yılında Demokrat Parti’den milletvekili aday olmuş, ancak seçilememiştir. Halit Fahri Ozansoy ise “beş hececiler”den milletvekili de, aday da olmamış tek isimdir.

Ahmet Hamdi Tanpınar (23 Haziran 1901 – 24 Ocak 1962): “Bursa’da Zaman” şiiriyle geniş bir okuyucu kitlesi tarafından tanınmış bir şairdir. 1943-1946 yılları arasında Maraş milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde bulundu. 1946 seçimlerinde partisi CHP tarafından aday gösterilmemiştir.

Mehmet Emin Yurdakul (13 Mayıs 1869 – 14 Ocak 1944): Cumhuriyetin kuruluş sürecinde Türk milliyetçiliğinin ön plana çıkarıldığı ve okul

kitaplarındaki adlandırmaya göre “milli edebiyat” anlayışının öncü isimleri arasında yer almıştır. Yurdakul’un, Osmanlı Meclis-i Mebusanında üçüncü dönemde (Musul milletvekili) başlayan milletvekilliği Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde ikinci dönem Karahisar-ı Şarkı, üçüncü dönem Şebinkarahisar, dördüncü, beşinci, altıncı dönem Urfa ve yedinci dönem İstanbul milletvekilliğiyle devam etmiştir. Cumhuriyetin yüzyıla yakın geçmişine baktığımızda, modern Türkçe şiirin kayıtlarında ve edebiyat kitaplarında “Beş Hececiler” olarak tanıtılan beş şairden üçünün Meclis’te milletvekili olarak yer aldığını görüyoruz. Bu isimlerin aslında bir tür tek parti bürokrati gibi rol oynadıklarını, görev yaptıklarını da söyleyebiliriz. 1960’a kadarki dönemde Meclis’te yer alan ünlü şairler arasında olan Ahmet Hamdi Tanpınar ve Yahya Kemal Beyatlı için ayrı bir parantez açmak gerekir. Siyaset sahnesinde milletvekili olarak görev yapmış şairler arasında en şaşırtıcı isim Ahmet Hamdi Tanpınar gibi görünebilir.

Ancak aslında hiç şaşırılmamak gerekir. Tanpınar’ın “Doğu” ile “Batı” arasındaki mütereddit tavrı, aslında “muasır medeniyet” seviyesini amaç olarak belirlemiş olmasına karşın cumhuriyet Türkiye’sine yön veren egemen düşünce ve anlayışların tereddüdüdür. Cumhuriyetin yüzyıla yaklaşan geçmişi, aynı zamanda modernleşme sıkıntısının da tarihidir. Türkiye’nin cumhuriyet döneminde gecikmeli, “bir adım ileri iki adım geri” tarzında süren modernleşme sürecine ger-

çekte ikiyüzlü, samimiyetsiz anlayışlar ve uygulamalar yön vermiştir. Bu Tanpınar’ın duygu ve düşüncelerini etkilediği gibi tavır ve tutumunu da belirlemiştir. Şiirlerinde de, romanlarında da, deneme ve eleştiri yazılarında da bu “kararsızlık” halinden kaynaklanan tavır ve tutum sergilenir. Modern Türkçe şiirin başlangıç döneminde etkili olan isimlerden Yahya Kemal Beyatlı duygu duyarlılık ve düşünce dünyası yeninin eski kalıplar içinde gerçekleşmesi ekseninde olmuştur.

Şiir anlayışı gibi siyasi düşüncesi de “fesle frak”, “şalvarla kravat” sentezine dayanmıştır. Yaşam tarzıyla “Batılı”, düşünce dünyası “Doğulu” bir “Osmanlı artığı” toplum biçimini savunmuş ve bu görüşün temsilcilerinden olmuştur. Şair Sedat Şanver’in de dediği gibi Yahya Kemal’le ilgili “ne söylense(!)” doğrudur. Çünkü Yahya Kemal aslında tam bir geçiş dönemi şairi ve aydınıdır. Hem ondan, hem ondandır ya da biraz ondan, biraz ondandır. Hem her şeydir hem de hiçbir şey! O zaman aslında pragmatisttir. Görüldüğü kadarıyla yüzyıla yakın geçmişi olan Meclis’te milletvekilliği yapmış on şairin düşünce ve görüşleri, tavır ve tutumları Kemalist rejimin kuruluşunu ve devamını desteklemek yönünde olmuştur. Aynı zamanda Kemalist görüşlerin yayılmasında, toplumun ve hayatın bu doğrultuda yönlendirilmesinde rol oynamışlardır. Kısaca onlar için “seçilmiş vazifeli şairler” de diyebiliriz.

Yara Bende: Babanın oğula mirası

Abdullah Ataççı'nın son kitabı Yara Bende Everest etiketiyle okurla buluştu. Bölgenin siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini, bir belgesel seyrederek gibi görünür kılınmasını sağlayan Ataççı'nın, düşsel öğelerle, gerçeküstü ve masalsı anlatımla yoğunlaştırması son derece etkileyici.

Soner Sert soner_sert17@hotmail.com

Geçtiğimiz haftalarda Everest Yayınları'ndan Mehmet Said Aydın editörlüğünde, Abdullah Ataççı imzası ile yayımlanan Yara Bende isimli kitap, edebi bir form olarak roman biçimini kullansa da, bir babanın oğluna anlattığı bir özyaşamöyküsü olma hissi taşıyor. Babanın, doğumu öncesinden başlayarak hikâyesini anlatmaya başlaması, çocukluğu ve ilk gençliği ile devam etmesi, serseri olarak nitelenip iş gücü sahibi olmasına değin, umudunu, hüznünü, sevdasını, öfkesini, bir hışımda, tıpkı bir sohbetle karşısındakine anlatır gibi anlatmasını, bölgenin siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini, bir belgesel seyrederek gibi görünür kılınmasını sağlayan Ataççı'nın, düşsel öğelerle, gerçeküstü ve masalsı anlatımla

yoğunlaştırması son derece etkileyici.

Elazığ'ın, devlet diliyle söylersek, "sorunlu" bir bölgesinde yaşayan bu insanlar, kentin diğer yakasında kalan insanlarla ve takdir edersiniz ki yöneticilerle her zaman kavgalı. Sürekli ötelenmekten, "başka" insanlar oldukları için öcü gibi görüldüklerinden yakınan bu insanlar, futbol üzerinden bir motivasyon alanı yaratmaya çalışsalar da, bu uğraşının açtığı alan darmadağın olur. Bölge insanları temsiliyet sahalarını değiştirip kitleselleşmenin yollarını tekrar bulsalar da, büyümenin çeşitli sorunlarıyla her daim haşır neşir olurlar. Büyüdükçe yalnızlaşır, yalnızlaştıkça ölüm korkusu tarafından çepeçevre sarınırlar.

YALANA İHTİYAÇ DUYMAK

Bir doğrunun içinde yaşamaya çalışan bu insanlar, doğrunun sekteye uğramasıyla yalana ihtiyaç duyarlar. Ki doğrunun inandırıcı olması için bazen yalan şarttır. Ölen dedenin ruhunun onları rahatsız ettiğini, yeteri kadar kötü olanın, dedenin azabından kurtulacağına inanırlar. Korku, ruhu ele geçirirken köpekler dile gelir ve ritüellerin kültür üzerindeki etkisi iyice ayyuka çıkar. Bu kavramların hepsi romanda birer metafor olarak sunulsa da, yerel olanın güzel aktarıldığında ne kadar evrensel olacağına dair de işaretler taşır.

Roman, giriş, gelişme ve sonuca doğruca uyan, bilinen yöntemlerden en kullanışlı olan yaşamın hikayesini anlatıyor. Evet, insanlar doğar, büyür ve ölürlür. Bir gün yaşayan bir bebeğin de hikayesi vardır, yüz yaşında ölen bir insanın da... Her yaşam bir hikaye barındırır. Ataşçı da, kentin öte tarafında doğan birinin hikâyesini odağına alıyor. Bu bağlamda da, dil devreye giriyor. Hikayenin anlatılış biçimi, hikayesi anlatılan kişinin yaşadığı evreye göre kendini sürekli yeniliyor. Çocukluktan bahseden karakter, çocuklukta kullanacağı kelimelerle hikayesini anlatırken, büyüdükçe kullandığı kelimeler değişiyor. Yaşadığı olaya ve içinde bulunduğu yaşa göre hislerini yeni yeni kelimelerle anlatan karakterimiz, dilsel olarak yeni bir anlatım biçiminin örneğini de sunuyor.

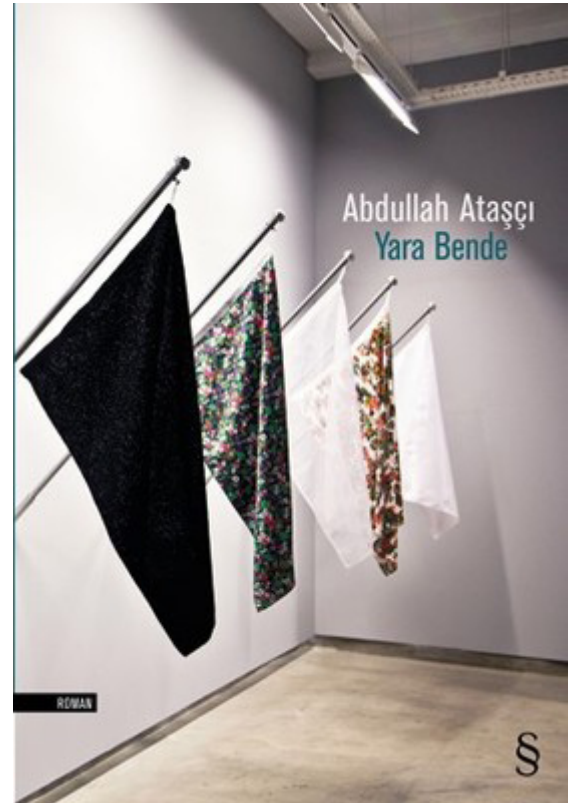
Dokuz bölümle aktarılan hikayede, her yeni bölüm, karakterin içinde bulunduğu ruh haline uygun başlıklar taşıyor. Sadece başlıklardan yola çıkarak bile, metaforların ne denli yoğun ve yerinde kullanıldığını açıklamak mümkün. Aşk, hüznü, umudu, öfkeyi ve ölümü kodladığı kelimeler, anlatıcının ruh halinin de eşsiz örneğini sunuyor. Romandan ziyade, bir belgesel anlatı dinlediğinize kapılıyorsunuz. Finale doğru varan bu yolculukta ise, anlatılanların kime ve niye anlatıldığını kavramaya başlıyorsunuz. Ve kelimeler gözlerinizi açmaya başlıyor. Tıpkı babanın, oğluna aktardığı gibi...

Baba, görme engelli oğluna ses kaydı bırakırken, bir yandan da yazar 'ağbi'sine, gelecek kuşaklara aktarması için hikayesini teslim ediyor. Her yaşam, bir öykü barındırır. Ve her öykü anlatılmaya değerdir. Yara Bende, bir baba-oğul arasındaki en

Abdullah Ataşçı

güzel öykülerden birini okuyucuya sunuyor. Masalsı olanın gücünü yok saymadan, -ki romanın bir gücü de bu, çünkü her baba oğluna masal anlatır- gerçeği aşan hikayesini karikatürize etmeden anlatıyor.

Yara Bende, Abdullah Ataşçı, 200 syf., Everest Yayınları, 2018.

Zaman neden aynı akmaz?

Marc Wittmann'ın kaleme aldığı Hissedilen Zaman Metis Yayınları tarafından yayımlandı. Wittmann, Hissedilen Zaman'da bilimsel verilere, araştırmalara dayalı örneklerle yer veriyor.

Melis Solakoğlu melis_solakoglu@hotmail.com

Nasıl geçti bu haftanız? Hızlı, yavaş, standart...Yine bir koşuşturma, bitmeyen yapılacaklar listesi, yarım kalmış yığınla işlerle mi; yoksa tatilde, yorgunluğunuzu atarken bitmesini istemediğiniz saatlerle mi? Benim için standarttı bu hafta, günlerden en zor geçen Çarşamba'nın akşamına yaklaşıncaya 'çarşambayı da atlattık gerisi kolay' moduma girdim bile. Geçen hafta böyle değildi ama, takvimler aşkına sanki bir haftayı 7'den 10 güne çıkarmışlar gibiydi. Oysa ne ben bir saat fazla çalıştım mesai saatimden ne de güne bir saat eklenmişti. Niye böyle oldu ki?

Biliyorum tek değilim size de oluyor zaman zaman böyle. Genellikle sıkıldığımızda saatin bir türlü ilerlemediğini zannederiz. Sanki akreple yelkovan çakılmış kalmışlar gibi gelir. Ki ben evrenin zaman değil akış içinde; saatlerin ise bizim yani insan evladının kültüründe olduğuna inanırım.

Marc Wittmann da Hissedilen Zaman kitabının başlıklarından birinde "Zaman Kültürleri"ni ele alır ve zamanın hissedilişinin ülkeden ülkeye hatta aynı ülkede kırsalda yaşayanlar ile şehirde yaşayanlar arasında bile kültürel farklılığa bağlı olarak değişim gösterdiğini ileri sürer. Mesela sanayileşmiş toplumlarda dakiklik önemlidir çünkü vakit nakittir ve boşa harcanmamalıdır. Örneğin arkadaşımıza ayırdığımız zamanı iş toplantımızın randevusuna göre belirleriz ve o süre yaklaşırsa

muhabetimiz bitmese dahi yarıda keseriz. Kırsal kesimlerde ise kamusal alanda koşuşturmaya sebep yaratacak bir zaman yoktur, insanlar daha geniş zamana yayarak birbirleriyle sohbet edebilirler. Sanayileşmiş toplumlarda bazı işyerleri, yan yana oturan çalışanlarının masalarını bölmelerle birbirinden ayırırken kırsal kesimlerde hem sohbet hem iş doğal karşılanabilir. Bu duruma Wittmann eğitim durumunu da ilave eder ve şu yaklaşımı dillendirir:

"Bir toplumda farklı çevreler gelecek perspektiflerine farklı ölçülerde önem atfeder. Daha düşük bir eğitim seviyesine sahip olanlar daha çok şimdiki zamana yönelik düşünürler ve geleceği daha az dikkate alırlar. Toplumsal olarak kabul görülen hedeflere erişmek için tatmini erteleme becerisi orta sınıfa üyeliğin önkoşuludur."

TATMİNİ ERTELEMENİN SABIR İŞİDİR

Yani bir bakıma ileride terfi edebilmek için bugün, masa arkadaşınızın halini sorma, kendi stresinizi anlatıp rahatlatma gibi tatminleri erteleyebilirsiniz. Tatmini erteleme bir sabır işidir. 1960'ların sonu ve 70'lerin başında tatmini erteleme ya da diğer bir deyişle gecikmiş tatmin konusunda çocuklarla bir çalışma yapılır. Bu deneyde, önlerine şekerleme konan çocuklara, 15 dakika boyunca şekerlemelere dokunmadıkları takdirde ikinci bir

şeker daha alabilecekleri duyurulur. Çocukların bazıları ilk verilen şekeri kabul ederken bazıları ise daha fazla şeker için tatminlerini erteler. Bu gibi seçimlerde yakın zamanlı ancak küçük ödüllü tercihte bulunmaya “zaman miyobu” kavramının kullanıldığını gösteren Wittmann’a ve Hissedilen Zaman’da belirtilene göre “Katılımcılar daha küçük ama hemen verilecek ödülü seçtiğinde, beynin paralimbik sistem olarak bilinen kısımlarında artan bir aktivite olduğuna kanaat getirilmiştir.” *“Katılımcılar tatmini ertelediklerindeyse, idari fonksiyonlarla (...) bağlantılı bölgelerde (örneğin frontal kortekste) artan aktivite gözlenmiştir.”*

Hissedilen Zaman’da beynin işlevlerinin ne kadar etkili olduğunu görebiliriz. Yani durum sadece “sıkıldım, vakit geçmek bilmedi” değil, beynin işleyişiyle alakalı olarak heyecanlandığımızda, korktuğumuzda da zamanın geçiş hızını farklı hissetmişiz. Örneğin bir kamyon tam gaz bir arabanın üstüne doğru giderken, dış olaylar arabadaki kişiye ağır çekimde meydana geliyormuş gibi görünür. Çünkü tehlikeli ya da heyecan uyandıran zamanlarda beyin olduğundan daha hızlı çalışır ve eyleme geçer, bu da dış dünyanın daha yavaş hareket ediyormuş gibi görünmesine neden olur. Bu gibi durumlar da insanların bir içsel saatleri var mı sorusunu akıllara getirir.

Ancak “İçsel Saatler” bölümünde belirtilene göre en azından şimdiye kadar beyin araştırmacıları ve psikologlar saniyelerden dakikalara uzanan sürelerden sorumlu herhangi bir içsel saat keşfedebilmiş değiller. Yine de yazarımız, bir içsel zaman olabileceğini söyler çünkü ona göre tek hücreli organizmalardan insanlara kadar tüm canlılar hayat akışlarını 24 saatlik dilimler halinde yaşarlar. Memelilerden bitkilere tüm canlılar gün ışığına göre hareket eder. Dolayısıyla insanın da içinden gelen bir günlük ritmden bahsedilebilir. Mesela acıktığımızda yemek arayışımız, susadığımızda suya koşmamız, sıcaktan bunaldığımızda sığınacak bir serinlik bulma çabamız “Homeostazi” denilen organizmanın kendi kendini düzenlemesidir. Hatta uyuşturucu kullanımı da bu düzenlemenin bir parçası olarak açıklanır Hissedilen Zaman’da.

Ancak unutulmamalıdır ki bütün insani nitelikler gibi günlük ritm de kişiden kişiye değişir. Buna bağlı olarak içsel saat herkes için aynı işlemez. Bu farklılık için ergenler ile yaşlıları düşündüğümüzde zaman anlayışlarının birbiriyle uyum içinde olduğunu söylemek güçtür. Bir yaşlı için on yıl

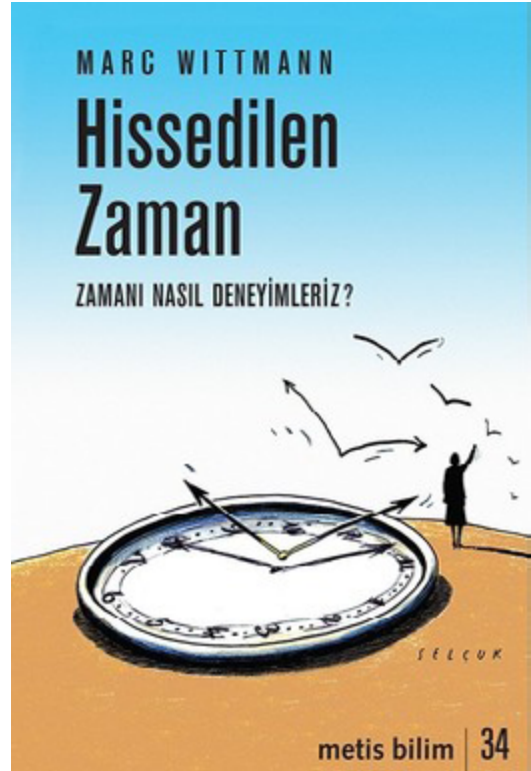

Marc Wittmann

göz açıp kapayıncaya kadar geçecek bir süre iken, bir ergen ya da daha küçük bir çocuk için yılbaşını beklemek çok uzun bir sabır gerektirir.

Hissedilen Zaman’da Wittmann bilimsel verilere, araştırmalara dayalı örneklerle açıklamalar yapmanın yanı sıra unutmamamız gereken bir öneme dikkat çekiyor:

“Bir kişinin zamanı yoksa, kendisini de kaybetmiş demektir. Gündelik faaliyetlerin dayattığı zorunluluklar yüzünden dikkatimiz dağıldığında artık kendimizin farkında olmayız. Boş vakitlerimizde oradan oraya koşar ve planlanan tek bir aktiviteyi bile kaçırmazsak pek çok deneyim biriktiririz. Ama kendimize asla sakinleşme izni vermeyip hemen bir sonraki faaliyete başlarsak, kendimizi çılgın bir koşturmaca içinde kaybetmemiz tehlikesi doğar.”

Hissedilen Zaman, Marc Wittmann, çev: Özde Duygu Gürkan Metis Yayınları, 160 syf., 2018.

Prof. Dr. Kayıhan Pala: Şehir hastanelerinin yapımı derhal durdurulmalı!

Kamu-Özel İşbirliği modeliyle yapılan “Şehir Hastaneleri”nin sadece kirası 25 yılda 50 milyar dolar olacak. Sadece bu yıl açılan Şehir Hastanelerinin kirası için bütçeye konulan 2.6 milyar TL ile 150 yataklı 64 hastane yapılabileceğini söyleyen Prof. Dr. Kayıhan Pala, “AKP iktidarı bitse de biz bunu sonlandıramazsak çocuklarımız 25 yıl boyunca dolara endeksli kira ödeyecek. Şehir Hastanesi yapımı hemen bugün durdurulmalı. Yapılan hastaneler bu finansman modeli sonlandırılarak Tıp Fakültelerine devredilmeli” dedi.

Nergis Demirkaya ndemirkaya@gazeteduvar.com.tr

24 Haziran seçimlerinin önemli tartışma konularından biri “şehir hastaneleri” oldu. İktidara göre kamu-özel ortaklığı ile yapılan bu hastanelerle Türkiye sağlıkta sınıf atlayacak. Muhalefet ise söz konusu finans modelinin Türkiye’nin geleceğini ipotek altına alacağını söylüyor. Tartışmalar sürerken Türk Tabipler Birliği bünyesinde kurulan Şehir Hastaneleri İzleme Grubu “Türkiye’de Sağlıkta Kamu-Özel Ortaklığı Şehir Hastaneleri” adı verilen kitap çıkardı.

İletişim Yayınları’ndan çıkan kitapta Şehir Hasta-

neleri Sabri Öncü, Mustafa Sönmez, Uğur Emek, Özgür Erbaş, Eriş Bilaloğlu, Raşit Tükel, Cavit Işık Yavuz ve Çiğdem Toker’in yer aldığı iktisatçılar, sağlıkçılar, hukukçular ve gazeteciler tarafından tüm yönleriyle ele alındı. Kitapta ayrıca açılışı yapılan Mersin, Adana, Yozgat ve Ankara Şehir Hastaneleri ile ilgili ilk deneyim örnekleri anlatıldı. Kitabı derleyen Prof. Dr. Kayıhan Pala ile Şehir Hastaneleri modelini konuştuk. 4’ü hizmete giren 2023 yılında sayısı 32’ye yükselecek Şehir Hastanelerinin tahminlerine göre Türkiye’yi 2050 yılına kadar sadece kirallarıyla 50 mil-

yar dolarlık borç yükü ile karşı karşıya bıraktığını anlatan Pala şunları söyledi:

TTB 2011'DEN BU YANA ANLATIYOR: Türk Tabipler Birliği (TTB) 2011'de bunu konuyu gündeme getirdi. İngiltere'den bu konuda çalışan uzmanların da katıldığı uluslararası sempozyum yaptık. Model sağlık çalışanlarını da temelden etkileyeceği için konu TTB'nin temel çalışma alanlarından biri haline geldi. 2017 yılında da Şehir Hastaneleri İzleme Grubu kuruldu. Son 2 yılda 10-12 şehirde bu hastaneleri topluma anlatan toplantılar düzenledik. Bugüne kadar da 3 kitap yayınladık. Bu son çıkardığımız kitap ise TTB çatısı altında olmayan uzmanların da katkılarıyla şekillendi.

MODEL İNGİLTERE'DEN: 1990'ların başında İngiltere'de Birleşik Krallık'ta ortaya çıkmış bir model. Eskiyen İngiliz Hastaneleri kamu özel ortaklığı adı verilen sistemle yenilemeye gidiyor. Kamu arazisi üzerine hazırlanan bina projesi üzerinden ihaleye çıkıyor. İhaleyi alarak binayı yapan şirket daha sonra tıbbi destek hizmetlerini de veriyor. AKP, bu model İngiltere'de uygulanmaya başlandıktan sonra 2007'de Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa ek bir madde koyarak Türkiye'de de bunun önünü açtı. Bizde amaç eski binaları yenilemek değil, şehir dışında devasa yeni hastaneler inşa etmek oldu. Buradaki temel mesele sağlık alanında küresel sermayeye yeni kaynak yaratmak.

SADECE ADINDA KAMU VAR: Bu hastanenin "kamu hastanesi" olmasının tek özelliği adında "kamu-özel ortaklığı" geçmesi. Sağlık Bakanlığı İngiltere örneğindeki gibi hazine arazisi ve projesini belirliyor, ihale açıyor. İhaleye bir konsorsiyum katılıyor. Bu konsorsiyum içinde 3 tip şirket var. Bir finansman şirketi, bir inşaat şirketi bir de tıbbi malzeme görüntüleme ile ilgili şirket var. Yapılan ihalelere bakılırsa genelde aynı şirketler alıyor. Halk açık olmayan, ancak davalar yoluyla elde edebildiğimiz ihale şartnamelerine göre 3 yılda yapımı tamamlanacak binaların 25 yıl da işletmesi veriliyor. Bu 3 yılın gerçekçi olmadığı da uygulamada görüldü. 3 yılda bitmeyince artan maliyet de kamunun sırtına yüklendi.

YATAK SAYISI DEĞİŞMİYOR: Sağlık Bakanlığı 30 hastane açacağız, 40 bin yeni yatak diyor. Ama doğru değil. Bu hastaneler açıldıktan sonra o ildeki diğer hastaneler kapanacak. Açılan hastane yatağı kadar yatağın kapanacağı anlamına geliyor.

Adana Şehir Hastanesi açılınca yatak sayısı değişmedi. 3011 kamu yatağı, 3025 oldu. Arada 14 yatak farkı var.

MALİYET 2 MİLYAR LİRADAN 25 MİLYARA ÇIKIYOR: Hastane açıldıktan sonra Sağlık Bakanlığı ihaleyi alan şirketlere 2 ana başlıkta ödeme yapıyor. Birincisi kira ve bakım onarımı içeren kullanım bedeli. Bu ihalede belirlenmiş sabit tutar ve 25 yıl ödenecek. Bu tutar dolar bazında belirlendiği için dövizdeki kur farkından etkilenen, ayrıca paranın değeri analizi adını verdikleri analize göre kur farkı dışında enflasyondan da etkilenen. Ankara Bilkent Şehir Hastanesi bu yöntemle değil klasik ihale yöntemiyle yapılsa 2 milyar TL'ye malolacaktı. Şimdi 25 yıl boyunca ödecek kirayı topladığımızda yaklaşık 25 milyar TL ödenecek. Bizim yaptığımızda için katrilyon.

DESTEK, TIBBİ DESTEK KARI, YATAK DOLULUK GARANTİSİ: Kullanım bedeli dışında şehir hastanesi yerleşkesindeki çiçekçi, pastane gibi ticari gelirlerin tamamı şirketlere bırakılıyor. Ayrıca görüntüleme, laboratuvar işlemleri gibi tıbbi destek hizmetleri ve temizlik, yemek güvenlik gibi destek hizmetleri de bu şirketler tarafından sunulacak. Şirketlere yüzde 70 yatak ve diğer hizmetlerde doluluk garantisi veriliyor.

KALKINMA BAKANLIĞI RAKAMLARI BİZİ DOĞRULUYOR: Bin yataklı Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Başhekimliği yaptım. Hesaplarımıza göre 3.5-4 yıllık kiralarla bu hastanelerin tamamı klasik ihale yöntemiyle yapılabilir. Temel itirazımız modelin çok yüksek maliyet içermesine. Kalkınma Bakanlığı 2016 yılı raporunda da 18 şehir hastanesi yatırım bedelinin 10.3 milyar dolar, ödeyeceğimiz kira bedelinin 30 milyar dolar olduğunu ortaya koyarak bizi doğruladı. Bu sağlıkta özelleştirmenin yeni yöntemi. Tamamen uluslararası sermaye için yeni sermaye birikim aracı ve yeni kar maksimizasyonu modeli.

İNGİLTERE VAZGEÇTİ: İngiltere Sağlık Bakanlığı son 4-5 yıl içinde bundan tamamen vazgeçti. Çünkü sistem iflas etti. İhaleyi alan şirketler söz verdikleri bazı yükümlülükleri yerine getiremedi. Ek kaynak aktarmak maliyeti büyüttü.

İNGİLTERE'DEN DAHA KÖTÜSÜNÜ YAŞARIZ: İngiltere'den daha kötüsünü yaşarız, çünkü İngiltere merkez kapitalist bir ülke. Bu krizi daha fazla yönetebilir çünkü elinde birikmiş sermaye-

Stranger Things kitap oluyor!

Netflix dizisi Stranger Things, kitap formatında geliyor. Gwenda Bond'un kaleme alacağı iki kitap, sonbaharda piyasaya çıkacak.

■ İlk iki sezonuyla beğeni toplayan ve üçüncü sezon bölümleriyle seyirci karşısına çıkmaya hazırlanan Netflix dizisi Stranger Things, kitap olarak takipçileriyle buluşmaya hazırlanıyor.

Eleven'in geçmişini ve annesi Terry'yi anlatacak kitap, CIA'nın MKUltra deneylerine de değinecek.

Penguin Random House ve Netflix, Stranger Things'e dair özel anları ve hikayeleri okurla buluşturmak üzere çalışmalara başladı.

Önümüzdeki sonbaharda piyasaya çıkacak iki kitaptan ilki dizinin kamera arkasındaki özel anlara yer verirken diğeri genç okuyuculara yönelik bir hediye kitabı niteliğinde olacak.

Kitabı yazacak olan Gwenda Bond, yaptığı açıklamada, "Haberim şu ki; Stranger Things'in ilk romanını ben yazacağım. Kitabım Eleven'in annesi Terry ve MKUltra programıyla ilgili olacak. Bu sayede Terry'yi yeni bir şekilde tanıyacak ve seveceksiniz. Gerçekten çok heyecanlıyım!" dedi.

Duvar dergisi editörü Ali Çakmak: Dergi her zaman bir ‘seçim’ anlamına gelir

Duvar dergisi editörü Ali Çakmak ile dergicilik mefhumu üzerine konuştuk. Çakmak “Derginin temel kararlarından biri de yakın coğrafyada yazılan şiiri, öyküyü Türkçeye aktarmak” dedi.

Soner Sert soner_sert17@hotmail.com

Yayın hayatına Mart 2012 tarihi itibari ile başlayan Duvar Dergisi edebiyat ve sanat başta olmak üzere, pek çok alanda fikir tartışmalarının yapıldığı, teori ve pratik arasındaki ince ilişkinin göz ardı edilmediği bir alan yaratma konusunda güçlü bir anlayışla üretime devam ediyor. Derginin editörlerinden Ali Çakmak ile dergicilik mefhumunu, okur ve yazar arasındaki dergi aracılığı ile gerçekleşen iletişimi ve dergilikte gelenek meselesini konuştuk.

İlk olarak, bilimi, kültürü ya da sanatı konu edinen herhangi bir yazı kaleme alan bir yazar, derginize nasıl ulaşıyor?

Sorunuza yanıt vermeden önce bir konuya açıklık getireyim: Ad benzerliği nedeniyle Duvar dergisini Gazete Duvar’la karıştıranlar olduğu için belirtmek isterim. Matbu Duvar dergisi ile internet yayını olan Gazete Duvar farklı yayınlardır. Yayın kurulu üyesi olduğum Duvar dergisinin ilk sayısı

2012 Mart'ında yayımlandı ve o günden bu yana iki aylık periyotla yayımlanıyor. Şu anda 36. sayımızı hazırlıyoruz.

Duvar'ın çıkış yazısı "hayatın eleştirisine katkı" başlığını taşıyordu ve derginin adına da bir açıklık getiriyordu. Sözü ettiğimiz plaza duvarları değil, kale ya da saray duvarları da değil, şehirdekilerin kullanımına bırakılmış tek alan haline gelen duvarlar; istinat duvarları, tren yolu duvarları, Diego Rivera'nın, Orozco'nun, Siqueros'un ve yenilerden Banksy'nin duvarları. Tabii bir de Yılmaz Güney'in Duvar'ı. Öyleyse şehirde Duvar'a rastlamak, onunla karşılaşmak zor değil.

Dergiciliğin bundan diyelim yirmi yıl öncesine göre, hazırlanma ve işleyiş dinamikleri epeyce değişti. İnternet bu bağlantıyı herkes için kolaylaştırmış görünüyor ama bu karşılaşmanın mantığının ne kadar güçlü olduğu tartışmalı. Dergi sadece bir fikri yaygınlaştırmaz aynı zamanda onu örgütler de... Bu açıdan bakıldığında internet üzerinden gelen yazıların pek az olduğunu ama dergimizde yazacak insanlarla ilişkilerimizi ve karşılaşma alanlarımızı bununla sınırlamadığımızı söyleyebiliriz.

'BİR DERĞİ İDDİANIN ÜRÜNÜDÜR'

Duvar Dergisi, varoluş ve biçimleniş durumunu hangi felsefi temel üzerine şekillendirir? Düşünsel sürecinizin altyapısını hangi sözlerle anlatırsınız?

Bir dergi, kendisi zamanla ona layık olamasa da, bir iddianın ürünüdür. Duvar da gündelik hayatı tarihle, sanatı hayatla tamamlayan bir bütünlüğün peşindedir. Gündelik hayatımızı belirleyen parçalanma, kısmilik ve eksiklik elbette. Duvar bunları aşacak sihirli bir formül sunamaz ama bunu aşmanın gerekliliğini savunmaktan da geri duramaz. Yalnızca tüccar ruhlular gündelik hayatı imkânlardan, fırsatlardan ibaret görürler. Duvar, yaşarken sahip olunanlar kadar kaybedilenlerin de tanığı olmayı hedeflemiştir.

İlk sayıda, çıkış bildirgemizde, yaşadığımız hayatın kötülüğü görünmez hale getiren dinamiğinden söz etmiştik: "Kötülüğü görünmez hale getiren bir dünyada yaşıyoruz. Herkesin kendini 'iyi' zannettiği bir dünya bu. Aramızdaki, yanibaşımızdaki, karşıımızdaki kötülüğü söylemeye kararlıyız."

Kötülüğün de kendini bir güzellik, estetik ölçüyle gizlediğine tanık olmuştuk: Kendi tarihi, kimliği olan şehri yıkanlar da orada bir Toledo yaratacaklarını söylemişlerdi. Zulüm bir güzellik ölçüsüne sığınmak istemişti.

Duvar sanatı saf bir "güzellik" arayışı olarak gören tariflerin karşısındadır, onun yol açtığı tehlikelere de işaret eder. Tıpkı hayat gibi, yorgun işçiler, dövülen kadınlar gibi yıpranmış ve dünyanın tozuna, pisliğine bulaşmış güzellikten başka bir güzellik yoktur. Saf, temiz, ancak zekâ ve yüksek eğitimle ulaşılabilen güzelliği Platonov gibi biz de görmedik bu hayatta: "Yirmi yıldır yeryüzünde dolanıp duruyorum ve hiçbir yerinde şu bahsettiğiniz 'Güzelliği' göremedim. (...) Neden bahsediyorsunuz siz? Hangi güzellikten? Onu diline dolaayanlar ölümler, yaşayan biri için çirkinlik yoktur."

Duvar'ın ilk sayısında şiirlerini çevirdiğimiz Suriyeli şair Muhammed el Mağut gibi düşünüyoruz: "Tükürük bile şiirin konusudur, kime tükürdüğünü bilmelisin." Yalnızca kendi ulusal sınırları içinde cereyan eden hayatı, neşeyi ve sevinci hissetmeye karşıyız. Derginin temel kararlarından biri de yakın coğrafyada yazılan şiiri, öyküyü Türkçeye aktarmaktı. Muhammed el Mağut, Çiştâ Yesrubi, Goli Taraghi, Ali Eşref Dervişyan'dan, yakın coğrafyadan sayamayacağımız ama dertlerini çok yakın hissettiğimiz Pakistanlı yazar Saadat Hasan Manto'dan hikâyeler-şiirler çevirmeye bu yüzden önem verdik.

'DERĞİDEN İKİ YAYINEVİ ÇIKTI'

Dergicilikte editör-yazar ilişkisini nasıl yorumlarsınız? İlk kez bir dergiye yazı gönderen bir yazarın editörle ilişkisi, ona bakış açısı ne oluyor?

İlk şiirlerini, öykülerini, eleştirilerini Duvar'da yayımlayan genç arkadaşlarımızın sayısı az değil. Arada sırada kaza kurşunu gibi metinler de gelebiliyor ama Duvar'a yazı ya da şiir gönderenler çoğunlukla ne yaptıklarını biliyorlar. Duvar bunu ne kadar yapabiliyor bilinmez ama bir dergi her zaman bir "seçim" anlamına gelir. O dergiye değil de buraya, o yazar hakkında değil de diğeri hakkında, öyle değil de başka türlü "yazmak"; bunların hepsi ister öne çıkarılmaya isterse belirsizleştirilmeye çalışılsın hep bazı seçimleri gerektirir.

Dolayısıyla bize yazan başlangıçta bir seçim yapmış demektir, bize düşen de gelen metnin bizim seçimlerimizle ilişkisi üzerinde düşünmektir.

Reddedtiğimiz bir yazı her zaman onun standartlarının düşük oluşu anlamına gelmez; bazen bir yazının üslubuyla, bazen kendi iç tutarlılığıyla ilgili kaygı duyarız ve bunu tartışırız. Unvana, seyirciye, arkasındaki kalabalığa prim vermeyiz, bu da bizi yeni seslere açık kılar. Hakan Yılmaz, Burak Demiryakan, Kaya Tanış ilk hikâyelerini-şiiirlerini Duvar'da yayımlamış, ardından kitaplarını çıkarmış arkadaşlarımız. Bu arada Duvar'ın içinden iki de yayınevi çıktı: zoomkitap ve Edebi Şeyler. Edebi Şeyler'in hikâyesi Duvar'dan bağımsız başlamıştı ama şimdi onun da dergiyle iç içe geliştiğini söyleyebilirim.

Geçen seneki üretiminiz nasıldı? Ekonomik krizin yaptırımı oldu mu? Krizin sürekliliğinden ve üretiminizin niteliğini etkilediğinden bahsetmek mümkün mü?

Duvar onu çıkararak insanlardan açısından iktisadi bir beklenti taşıyor. Yayın kuruluşunun ortak çabasıyla yürütülüyor. Dergiciliği bir mücadele alanı olarak, kendi sözümüzü söyleme, değer verdiğimiz başka seslerin duyulmasına katkıda bulunma ihtiyacının somutlanması olarak görüyoruz. Bu durumda mücadele etmek, sözünüzü söylemek için en uygun şartların oluşmasını beklemezsiniz. Sert, kaba ya da boğuk çıkabilir ama sesinizi duyurmanın bir anlamı olduğunu düşündüğünüz sürece onun yolunu bulacak olan da sizsiniz. Sadece yakın tarih bile koşullar zorlaşınca dayanışmanın artması gerektiğini bu topraklarda herkese öğretmiştir herhalde. Dayanışma dediğimiz şey de zaten ihtiyacı olmayandan ihtiyacı olana doğru bir akış olmamıştır hiçbir zaman. İhtiyacı olan, daha çok ihtiyaç duyana doğrudur dayanışmanın yönü.

Sosyal medyanın okur ile iletişimde dergiciliğe ne gibi katkıları oldu?

İnternetin üretim ve tüketim bağlamında edebiyata etkisi sizce nedir?

Sosyal medya okurun tepkilerini hızla ve doğrudan iletmesini sağlıyor, kimi zaman da sansürsüz bir şekilde. Bunun değeri konusunda çelişik duygulara sahibiz. Düşünce üretmeyi, eleştirel bir analizi hızın türevi olarak görmek mümkün değil, belirli bir süreyi ve kavramlar-olaylar arasında gidip gelen bir doğrulama-mukayese ilişkisini gerektiriyor.

Öte yandan itirazın gerilimin en yüksek olduğu anda, olayın sonuçlarını etkileyebilecek bir sürede yükseltilmesinin siyasal bir değeri olduğu da açık. Bu ikisi arasında salınan bir dengede gidiyoruz sanırım, ama elbette sesimizi daha etkili ve daha sık çıkarabilmeyi (diyelim aylık periyotta) isteriz. İnternetin hızı ve mesafeyi ortadan kaldıran yönü dergi çıkarmayı epeyce kolaylaştırıyor elbette, ama aylık bir periyot henüz mümkün görünmüyor.

İçinde bulunduğumuz yıllar itibariyle portal ve dergi sayısının artması durumunu nasıl yorumlarsınız? 70'li ve 80'li yıllara nazaran, niceliğin ve niteliğin –olumlu ya da olumsuz- değiştiğini söylemek mümkün mü?

Sayının artışını içerikten bağımsız olarak değerlendirmek ve başlı başına bir meziyet ya da musibet olarak değerlendirmek doğru değil. Söylenen sözün eleştireliliği, mecraların kontrol ve denetimi gibi unsurları da değerlendirmek lazım. Tartışmanın sadece artışa, çoğalmaya odaklanması bu hususları gözden kaybetmeye yol açıyor. Sayının artışı bir sözün yaygınlaşmasını, örgütlenmesini hızlandırabilir ama onun değerini sadece bunlarda arayamayız. Sonsuz sayıda yinelenen ama başka düşüncelerle, seslerle anlamlı bir ilişki kurma-

yı başaramayan bir içeriği her şeyden daha fazla önemseyemeyiz.

Yazın dünyasının özellikle Gezi Direnişi ile beraber insanların politikleşmesi sonrası, talep görmesinin dergiciliğe olan etkisi nedir sizce? Bu durum üretimizi nasıl etkiledi?

Gezi Direnişi'yle birlikte konuşma, bir araya gelme sürecinin daha hızlı işlemeye başladığına, buna duyulan ihtiyacın daha çok ifade edildiğine tanık oluyoruz. Bu sürecin bir ürünü olduğu ya da ondan hayli etkilendiği söylenebilecek bir dergi türünün ortaya çıktığı, yaygınlaştığı da görülüyor. Ot'la başlayan ve hem içerik hem de mizanpaj bakımından birbirine çok benzeyen bir dergicilik pratiğinden söz ediyoruz. Bu dergilerin yüksek sayılabilecek tirajları da belki bir ihtiyacın kanıtı olarak görülebilir. Ancak hitap ettikleri kitle, hâkim olan üslup, meseleleri ele alış tarzları ve edebiyat pratiğinde işgal ettikleri yer bakımından bu dergilerin daha fazla eleştirilmeye başladıklarını da görüyoruz. Bu eleştirilerin önemli bir bölümüne katılıyoruz.

Öte yandan Gezi direnişinin neyi temsil ettiği, siyasal bir miras ya da izlenecek bir siyasal hat oluşturup oluşturmadığı konusunda da büyük bir açıklık olduğundan çok emin değiliz.

'YAZARA ÖZGÜVEN VERDİĞİ SÖYLENEBİLİR'

Yazın dünyasını biçimsel ve içeriksel olarak şekillendiren ilk ortamın dergiler olduğu düşünülürken, yazarın yazdıklarını matbu bir mecra da ilk olarak dergilerde görmesinin etkisiyle, dergilerin yazara vaat ettiği şeylerden en önemlisinin özgüven olduğunu söylemek mümkün mü? Dergiler yazara ne vaat eder? Ya da karşıtını da sormak mümkün: Yazar, dergilere ne vaat eder?

Derginin yazara bir özgüven verdiği söylenebilir. Biz ortaklık duygusunu daha fazla önemsiyoruz, birlikte müdahale etme, karşı çıkma ve belirli bir düzeyde de bir direnç oluşturma duygusunu. Du-

var orada yazacak olanlara sözünü tahrif etmeden duyurma, kendi düşüncesini başka düşüncelerle ilişki içinde kurabilme olanağı sunuyor diyebilirim. Yazardan da bunları bekleriz. Özgüven edebiyatın, düşüncenin zorunlu ya da tek koşulu sayılamaz; bazen sıkışmışlıktan, gerilimden, noksan hissetmekten de parlak düşünceler çıkabilir. Kaynağı belirsiz, ölçüsü anlaşılamayan, hedefi olmayan bir özgüvenin de fazlasıyla yaygınlaştığını söyleyebiliriz. Bu eğilime katkıda bulunmak, isteyeceğimiz son şeylerden biridir herhalde.

Türkiye'de dergi mefhumunun önemli bir gelenek olduğunu söylemek mümkün. Geçmişten bu yana, pek çok yazar bir araya gelerek ortak üretim yapmış, dergiler çıkarmıştır. Kendinizi yakın bulduğunuz bir gelenek oldu mu? 200 sene sonra bugünlerden bahsedildiğinde, üretiminizin hayatla olan ilişkisinin nasıl tanımlanmasını istersiniz?

Duvar'ı 2012 yılında çıkarmaya karar verenlerin neredeyse tamamı yazar ve okur olarak Edebiyat Dostları'yla kendi edebi düşünceleri arasında bağ kurmuş kişilerdi. Yayın kurulumuzda bulunanların bir kısmı bu dergiye katkıda bulunmuştu, ben ve birkaç arkadaşım da yayımlandığı 1980'li yılların sonlarında Edebiyat Dostları'nı beğenen, takip eden öğrencilerdik.

Edebiyat Dostları hedefini her zaman bulamamış, eleştirisinin yönünü ve şiddetini tayinde sorunlar yaşamış olabilir ama onun bugün de önemseyebileceğimiz tutumu, "tavır almayı" öne çıkarmasıydı. Bir başka sorun da eleştirilerinin ve sanat anlayışının somutluk kazandığı edebi pratiğinin zayıflığı, ürünlerle desteklenmemesiydi. Duvar bu yanı sıra Edebiyat Dostları'nın eleştireliliğini önemseyen bir dergidir. Edebiyat tarihini reddetmek, tümüyle yoksaymak çocukçadır ama onun bütün firelerini, falsolarını üstlenmek de açığız bir vârisin tutumudur. Başlangıçtan itibaren tavrımızı sadece eleştirinin sertliğiyle değil aynı zamanda çeşitli türlerdeki ürünlerle de somutlamak zorunda olduğumuzu hissettik. Bunu ne kadar başardığımız elbette tartışılır.

Başka dillerden, diyelim Kürtçe, Arapça ve Farsça'dan, şiir ve hikâye çevirmeyi başından beri derginin temel bir yönü olarak belirledik. Burada da, bu dillerden şiirler, hikâyeler çevirmekle birlik-

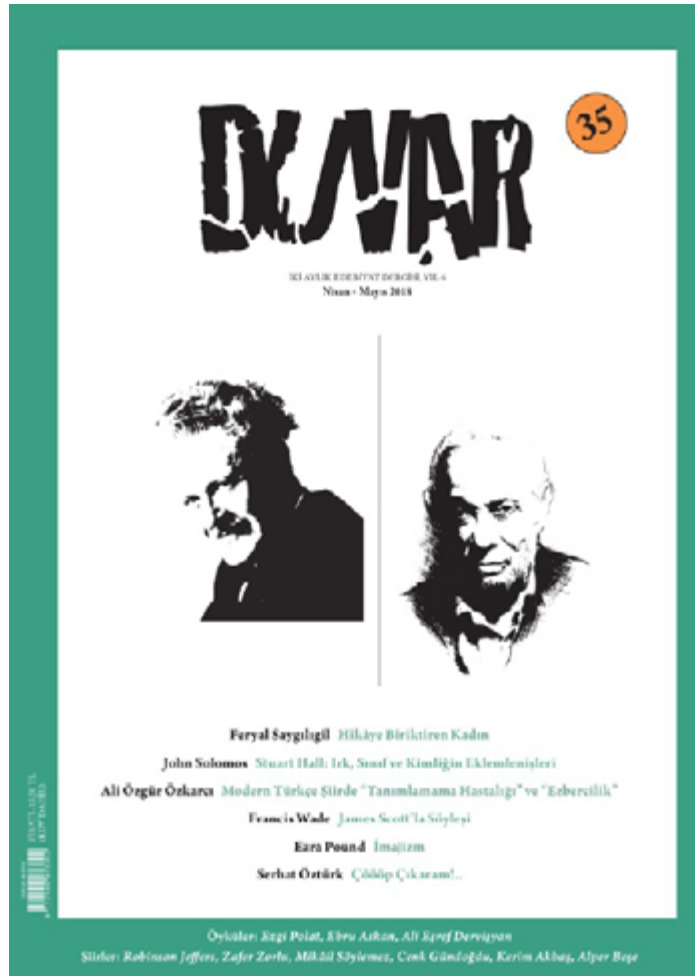
te, derin bir yetersizlik hissi içinde olduğumuzu açıklıkla söyleyebiliriz. 1970'lerin başında Halkın Dostları'nda Ahmede Xani'nin ve Hovhannes Tumannyan'ın şiirleri, bu topraklara ait olan dillerden değil Rusçadan çevrilmişti. Politikayla iç içe ilerleyen edebi gelişmeye bakıldığında bugün bunun ne kadar yetersiz olduğunu söylemek kolay ama edebiyat dergilerinde Kürtçe ve Ermeniceden şiir-hikâye çevirilerinin hakkıyla ve "yeterince" yapıldığı söylenebilir mi? Duvar'ın yetersizliklerinden birini de söylemiş olduk böylece.

Burada başlangıçta aramızda olmayan ama katkılarıyla Duvar'ı zenginleştiren insanları da konuşmalıyız. Artıkışler Kolektifi ve çevirmen Makbule Aras bunların başında gelir. Artıkışler adından da anlaşıldığı gibi bir grup, çektikleri belgeseller ve video-eylemleriyle biliniyorlar. Kameranın insanların acısına, neşesine asla "nesnel" bakamayaca-

ğına, bunun üzerinde kılı kırk yarmak gerektiğine ve eleştirel bir uyanıklığın zaruretine dair uyarılarda bulunuyorlar.

Makbule Aras ise Farsçadan yaptığı çevirilerle, bu ülke edebiyatı hakkındaki (esasen Sadık Hidayet ve Furuğ arasında sıkışıp kalmış) bakışımızı zenginleştiriyor. Çista Yesrubi'yi (yakında bir kitabı zoomkitap'ta yayımlanacak), Goli Taraghi'yi, Gulam Hüseyin Saedi'yi, Ali Eşref Dervişyan'ı onun sayesinde tanıdık.

İki yüz sene, zamanı iktisadi ya da politik ölçütlerle bölmeyi seven iktisatçılar ve tarihçiler için bile "uzun dönem" sayılır. Herhalde o zaman yaşayanlar için biraz naif ve çok da arkaik görülürüz. Yine de yaşadığımız hayatı hem edebi ürünlerle "büyülemeye" ve hem de büyüden ibaret bir hayat kavrayışını eleştirmeye çalıştığımız anlaşıl-sın isteriz elbette.

DUVAR - 35. Sayı, Nisan - Mayıs 2018

ETKİNLİK

GECE YOLCULARI

22 Haziran 2018

Saat: 22:00

Beyrut Performance,
İstanbul

MİLKY CHANGE

22 Haziran 2018

Saat: 21:00

Zorlu PSM,
İstanbul

FAZIL SAY

27 Haziran 2018

Saat: 21:15

ENKA Eşref Denizhan
Açık Hava Tiyatrosu,
İstanbul

NEJAT YAVAŞOĞLU - DENİZ DEMİRÖZ

27 Haziran 2018

Saat: 22: 00

Zeuve,
İstanbul

Ziraat Bankası'nın yeni müzelerinde ne göreceğiz?

Şimdi Ziraat Bankası, genel müdürlüğünü İstanbul'a taşıma hazırlıkları sürerken anlıyoruz ki kültür politikasını da değiştirmeye hazırlanıyor. İstanbul, İzmir ve Ankara'da açılacak yeni kültür merkezlerinde ne sergilenecek, bu kurumlar nasıl bir yaklaşımla yönetilecek?

Cem Erciyes cemerciyes@hotmail.com

Karaköy'deki inşaatlar bir gün biterse, bu bölge gerçekten de müzeleriyle de pek çekici bir yere dönüşecek. Geçen ay Hürriyet'te çıkan Şebnem Turhan imzalı haberden öğrendik ki İstanbul Modern'in, Mimar Sinan Çağdaş Sanat Müzesi'nin yakınlarında yeni bir müze daha açılacak: Ziraat Bankası Kültür Merkezi.

Sanat dünyamızda pek bir ilgi görmedi ama Hürriyet'in sanat sayfasındaki haber, aslında Türkiye'nin bu en eski ve güçlü bankasının da kültür alanında bir atağa hazırlandığını gösteriyor. Bankanın 'operasyonlar ve iletişimden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı' Ali Kırbaş, üç büyük kentte açacakları müze ve galerilerle ellerindeki koleksiyonu sergileyeceklerini genç sanatçılara da

kendini gösterme imkanı vereceklerini söylüyor.

30'LARDAN BUGÜNE ÇOK ŞEY DEĞİŞTİ

Ziraat Bankası'nın Cumhuriyet'in ilk dönem diğer büyük kurumları gibi resim sergileri ve yarışmaları düzenlemek, düzenli olarak sanat eseri olarak büyük bir koleksiyon oluşturmak görev ve politikasını yıllarca sürdürdüğü biliniyor. İş Bankası, Merkez Bankası gibi Ziraat Bankası'nın da artık birer klasik kabul edilen erken dönem Cumhuriyet ressamlarının kendini gösterdiği iddialı bir koleksiyonu var. Türkiye'de bir resim piyasası oluşuncaya kadar sanatçılar için önemli destek

mekanizmalarından biriydi bu alımlar. 80'lerden itibaren galeriler, yeni zenginler derken oluşmaya başlayan sanat piyasası 90'larda hareketlendi, 2000'lerde müzayedeler, müzelerle çeşitlenip güçlendi. Bugün dünya sanat gündemine eklenebilen İstanbul Bienali gibi, uluslararası yıldızları ağırlayan Sabancı Müzesi gibi, Türkiye'ye gelenlerin mutlaka ziyaret etmek istediği İstanbul Modern gibi müzeler var. Daha önemlisi evrensel ölçütlerde üreten sanatçı kuşaklarının ortaya çıkması oldu. Uluslararası koleksiyonlara giren, yabancı ülkelerde sergiler açan ressam, dünyanın her yerinde sergilere katılan çok sayıda güncel sanatçı ülkenin yaratıcı gündeminde üretken ve dinamik bir grubu oluşturuyor. Ve tabii ki onları takip eden izleyiciler, 'sanat insanları' ile birlikte...

Ankara merkezli devlet kurumları ise garip biçimde bu enerjinin dışında kaldılar. Onlar modern resmin ve onun türevi olan sanat ve sanatçıların işlerini desteklemeyi sürdürdüler, Türkiye'nin kültür dünyasında ekonomisinde kapladıkları gibi bir yer edinmediler. Mütevazı galeriler, küçük ve statik müzelerle idare ettiler.

Şimdi Ziraat Bankası, genel müdürlüğünü İstanbul'a taşıma hazırlıkları sürerken anlıyoruz ki kültür politikasını da değiştirmeye hazırlanıyor. Ali Kırbaş, Hürriyet'e yaptığı açıklamada, "Ziraat Bankası, sanata desteğini daha geniş bir coğrafyaya yayma, sanat eserlerini sanatseverle buluşturacak yeni bir kanal oluşturma ve özellikle de genç sanatçılara yeni fırsat ve olanaklar sağlama amacıyla Ankara ve İstanbul'dan sonra İzmir ilinde de bir müze açma hazırlıklarına başlamıştır," demiş. Kırbaş'ın açıklamasında Ziraat Bankası'nın bugüne kadar sanat etkinliklerini sürdürdüğü iki kurum olarak İstanbul'da Tünel Sanat ve Ankara'da Kuşulu Sanat galerilerinin adı geçiyor. Ben Ankara'daki mekanı bilmiyorum, ama İstanbul'daki galeri bize Ziraat Bankası'nın kültür stratejisinin neden gözden geçirip yenilemek zorunda olduğunu gayet iyi anlatıyor.

TÜNEL'DE BİR GARİP GALERİ

Ziraat Bankası Tünel Sanat Galerisi'nin bir internet sitesi yok. Ziraat Bankası'nın sitesinde galeriye ayrılan yerde ise, bir sanat galerisi için merak ettiğimiz bilgilerin hiçbiri yok. Yani sanat yönetmeni, sanatçılar, önceki sergiler ve gelecek sergiler gibi... Bunun yerine galerinin metrekaresi, kaç metre tablo asma alanı olduğu, tavan yüksekliği gibi bilgiler var. Sezonda 24 serginin açılabilirdi belirtiliyor ve sergi açmak isteyenler için nasıl bir 'dilekçe' yazmaları gerektiği anlatılıyor... Yani aslında burası bir sanat kurumu gibi değil, mekanını uygun bulduğu kişilere ücretsiz kullanma ve duvarlarına resimlerini, fotoğraflarını asma imkanı veren bir sergileme alanı gibi işlev görüyor. İşte bu yüzden, İstanbul'un en önemli, en güzel yerlerinden birinde İstiklal Caddesi üstünde, hem de en az yirmi yıldır faaliyet gösteren bu galerinin varlığını bile kimse bilmiyor. Sanat gündeminin dışında kalmayı tercih etmiş bu mekanın önünden belki yüzlerce kez geçmiş pek çok sanatçı, izleyici onun farkında bile değildir. Neticede dilekçeyle başvuru yapılan, kimin sergi açacağına kendini kanıtlamış küratörlerin, sanat uzmanlarının değil banka yetkililerinin karar verdiği bir yerde sanat dünyasında kabul görmüş ya da görmek isteyen hiçbir sanatçı sergi açmaz. Ve dolayısıyla hiçbir ciddi sanat izleyicisi de oraya adım atmaz. Elbette amatörler, genç sanatçı adaylarına hizmet veriyor olmak, onlara bir alan açmak da anlamlı bir iştir. Eğer onların gerçekten fark edilmelerine bir katkı sunuyorsanız anlamlıdır ama... Önemli sanatçıların işlerini ağırlayan ve dolayısıyla pek çok ziyaretçi çeken bir galeride bir bölümü de amatörler ve gençlere ayırmak, medyada yer almalarını sağlamak bir katkı olabilir. Sadece kendi dünyasında dönen, kimsenin de fazla aldırmadığı bir galeri ise ancak tanıdıklara imkan sağlamak gibi bir işlev üstlenebilir ki bu da ancak banka yöneticilerinin işine yarar, Türkiye sanatına değil.

Tünel Sanat Galerisi'nin vitrinlerinde yer alan 'Sanat İçin Sanatın İçinde' başlıklı afişlerde Ku-

ğulupark ve Tünel galerilerinden ‘sezon boyunca açılan sergilerden alınan eserlerle Ziraat Bankası koleksiyonu daha da zenginleşmektedir’ deniliyor. İşte bu sebeple Tünel galerisinin üstünde durmak gerekiyor. Bir dönem Türk resmini temsil eden sanatçıların eserlerini alarak oluşturulan Ziraat Bankası koleksiyonuna onlarca yıldır acaba hangi yeni eserler katıldı?

KARAKÖY’ÜN SİMGE BİNALARINDAN BİRİ

Karaköy’deki Ziraat Bankası binası, 1910 yılında Avusturya Bankası olarak inşa edilmiş. Denizden de görünen, sahildeki en dikkat çeken ve dolayısıyla semtin önemli yapılarından biri. Halen tadilatı süren bu bina İstanbul Ziraat Bankası Kültür Merkezi olacak ve içinde koleksiyon sergileri de düzenlenecek. Yapının bir kültür merkezi ya da müze olarak yeniden işlevlendirilecek olması Ziraat Bankası’nın bu çok değerli yapıyı Türkiye’nin kültür hayatına katması iyi ve güzel bir karar. Ankara’daki tarihi genel müdürlük binasını da benzer biçimde değerlendiriyorlar ve İzmir’de de

bir müze kurmaya karar vermeleri ise heyecan verici bir gelişme. Mesele bu müzelerin nasıl birer müze, nasıl birer kültür merkezi olacağı. Nasıl işletileceği, yönetileceği, nasıl sergiler ve konserler ağırlayacakları. Türkiye’nin kültür sanat gündeminin bir parçası olmaya günümüzün önde gelen sanatçılarını izleyiciyle buluşturacak yeni projeler geliştirmeye niyetli olup olmadıkları. Bankanın koleksiyonunu değerlendiren statik birer sergi mekanı olmayı, ya da daha fenası mevcut galerilerde olduğu gibi sergi açarlardan başka kimseye bir faydası olmayan bir mekanizmayı sürdürmeleri söz konusu olabilir mi? Daha fenası, kuruluş ve varoluşu gereği devletin ekonomi politikalarının bir parçası olan banka, kültür alanında da resmi politikalara ve iktidarın kültür anlayışına hizmet edecek bir strateji benimser mi?

Bu soruların yanıtlarını önümüzdeki günlerde yeni kurumların kimliği, stratejisi ve yöneticileri açıklandığı zaman almış olacağız. Çok uzun yıllardır görsel sanatlara bigane kalan devletin artık bu alana eğilmeye karar verdiğine ilişkin emareler var ki Ziraat’in tavrı bu anlamda en önemli göstergelerden biri olacak. Dikkatle izlemek gerek.

EDEBİYAT

- 1. Leyla ile Mecnun**
Burak Aksak, Küsurat Yayınları
- 2. Kırlangıç Çığılı**
Ahmet Ümit, Everest Yayınları
- 3. Olağanüstü Bir Gece**
Stefan Zweig, İş Bankası Kültür Yayınları
- 4. Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu**
Stefan Zweig, İş Bankası Kültür Yayınları
- 5. Üç Kız Kardeş**
İclal Aydın, Artemis Yayınları
- 6. Satranç**
Stefan Zweig, İş Bankası Kültür Yayınları
- 7. Şeker Portakalı**
Jose Mauro De Vasconcelos, Can Yayınları
- 8. 1984**
George Orwell, Can Yayınları
- 9. Fahrenheit 451**
Ray Bradbury, İthaki
- 10. Simyacı**
Paulo Coelho, Can Yayınları

EDEBİYAT DIŞI

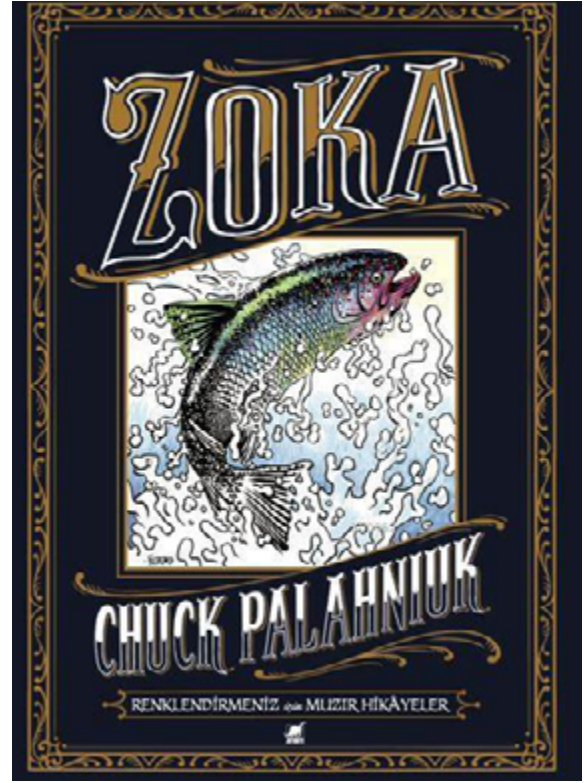
- 1. Gazi Mustafa Kemal Atatürk**
İlber Ortaylı, Kronik Kitap
- 2. Japonların Uzun ve Mutlu Yaşam Sırrı**
Hector Garcia , Francesc Miralles, İndigo
- 3. Kafaya Takmama Sanatı**
Mark Manson, Butik
- 4. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Güç Odaklarının Mücadelesi** - İlker Başbuğ,
Kırmızı Kedi Yayınları
- 5. Saklı Seçilmişler**
Soner Yalçın, Kırmızı Kedi
- 6. El Vedud**
Tuğçe Işınsu, Feniks
- 7. Dua Kader Değiştirir**
Ethem Emin Nemutlu, Olimpos
- 8. İyiliğin Hareket Hali**
Metin Hara, Destek Yayınları
- 9. Tarih Bizi Çağırıyor**
T. Gündüz, P. Çift, Yeditepe Yayınları
- 10. Zamanın Kısa Tarihi**
Stephen Hawking, Alfa Yayıncılık

NOT: D&R, İdefix, Kitapyurdu, Babil, Odakitap, Hepsiburada ve Kitapsan'dan derlenmiştir

Vatandaş Abuzer

Yücel Sarpdere, Kor Kitap

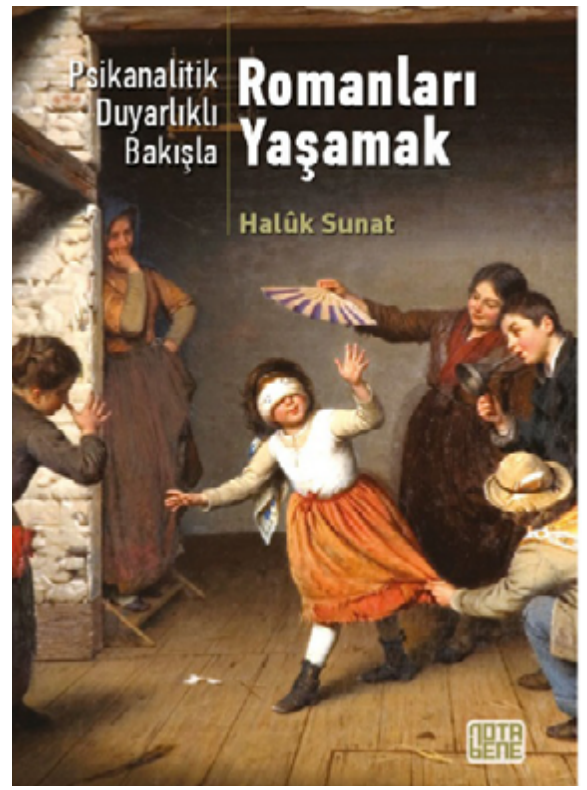
Zoka

Chuck Palahniuk, Ayrıntı Yayınları

Sesler Yüzler İzler

Ayşegül Domanıç Yelçe, Doğan Kitap

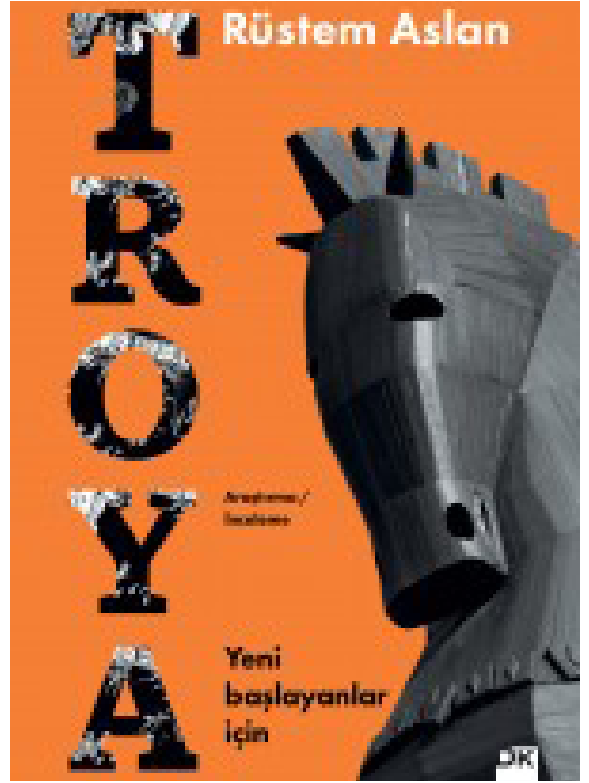
Romanları Yaşamak

Haluk Sunat, Notabene Yayınları

Cosima

Grazia Deledda, Kolektif Kitap

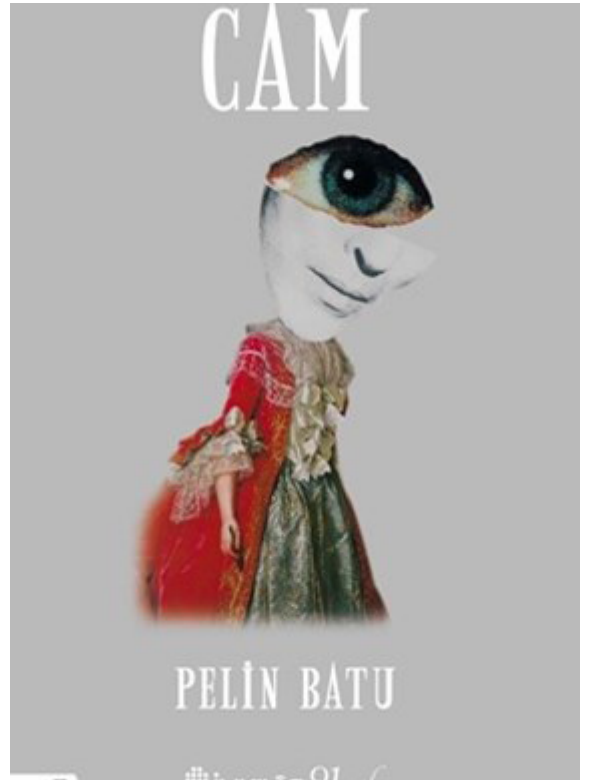
Troya

Rüstem Aslan, Doğan Kitap

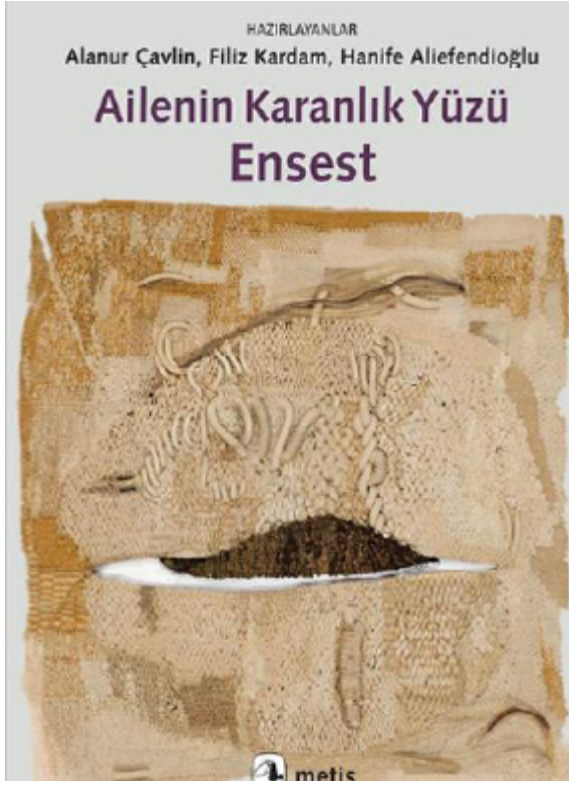
Labirentin

Pelin Batu, İnkılap Kitabevi

Cam

Pelin Batu, İnkılap Kitabevi

Ailenin Karanlık Yüzü Ensest

Haz: Çavlin, Kardam, Aliefendiođlu, Metis

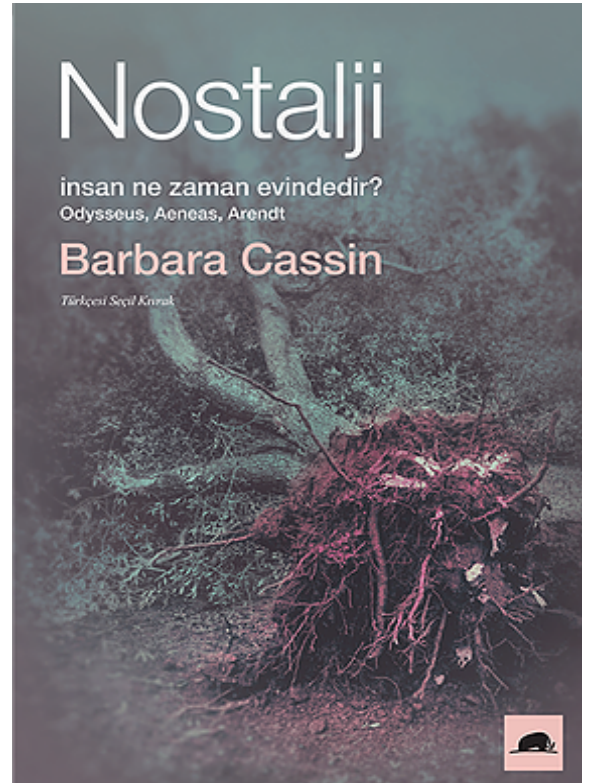
Kültür Denen Şey

Haz: A. B. Candan, C.Özbay, Metis

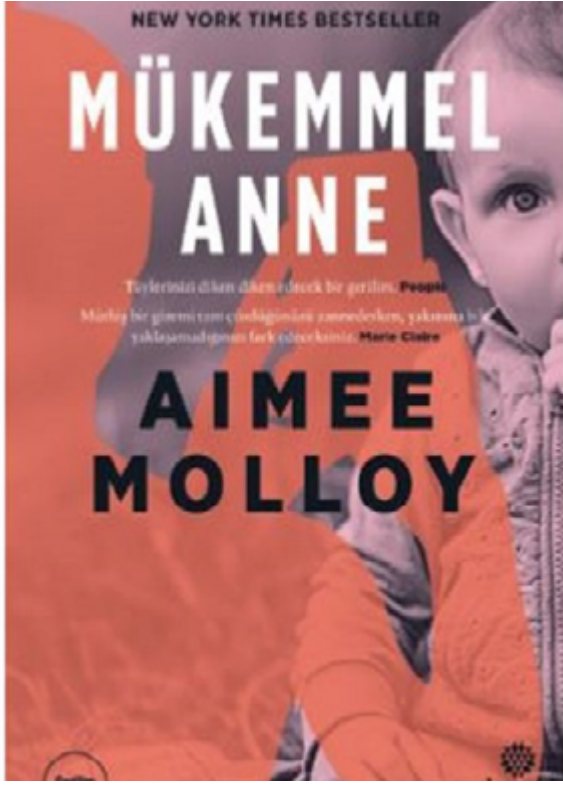
İdil Biret: Dans Eden Parmaklar

Gülçin Alpöge, Can Çocuk

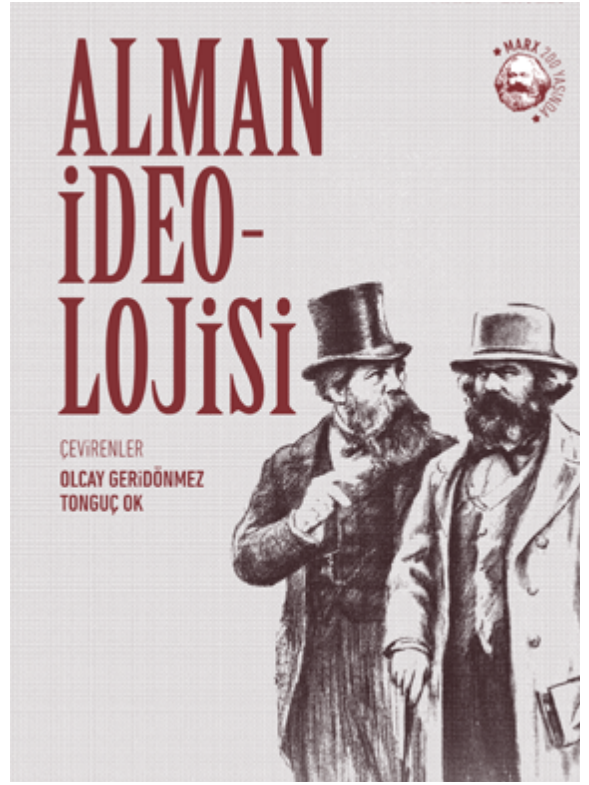
Nostalji

Barbara Cassin, Kolektif Kitap

Mükemmel Anne

Aimee Molloy Hep Kitap

Alman İdeolojisi

Marx, Engels, Kor Kitap

Sessizliğe Hayranlık

ÇEVİREN MÖGE GÜNAY
ÖNSÖZ MURAT BELGE

Sessizliğe Hayranlık

Abdulrazak Gurnah, İletişim

LEONİD SOLOVYOY
**HUZUR BOZAN
NASREDDİN**
RUSÇA ASLINDAN ÇEVİREN
ALİ RIZA DIRİK

KOR

Huzur Bozan Nasreddin

Leonid Solovyov, Kor Kitap

4.
Rüyaları ayarlama enstitüsü: İskender Savaşır'ın ardından

6.
Modern Türkçe şiirin milletvekili olmuş şairleri

10.
Yara Bende: Babanın oğula mirası

12.
Zaman neden aynı akmaz?

14.
Prof. Dr. Kayıhan Pala: Şehir hastanelerinin yapımı derhal durdurulmalı!

17.
Stranger Things kitap oluyor!

18.
Duvar dergisi editörü Ali Çakmak: Dergi her zaman bir 'seçim' anlamına gelir

24.
Ziraat Bankası'nın yeni müzelerinde ne görecekiz?

27.
Yeni Çıkan Kitaplar

